

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

KONCEPCE
VODOHOSPODÁŘSKÉ POLITIKY
MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY
PRO OBDOBÍ PO VSTUPU DO EVROPSKÉ UNIE
(2004 – 2010)

červen 2004

Předmluva

Koncepce vodohospodářské politiky Ministerstva zemědělství České republiky na období po vstupu České republiky do Evropské unie do roku 2010 (dále jen Koncepce VHP) vychází ze situace vodního hospodářství České republiky k termínu přijetí do Evropské unie. Vývoj v tomto sektoru probíhal v souladu s vodohospodářskou politikou Ministerstva zemědělství obsaženou v Koncepci schválené vládou usnesením ze dne 12. ledna 2000 č. 49 jako součást resortní politiky Ministerstva zemědělství v předvstupním období. Její průběh ovlivnil výskyt další katastrofální povodně v povodí Vltavy, Labe, Dyje a Ohře v srpnu 2002, který znamenal zvýšenou orientaci na odstraňování povodňových škod. Na odstraňování povodňových škod ze srpna 2002 byly zabezpečeny Ministerstvem zemědělství finanční prostředky ve výši 8,7 mld. Kč, z toho prostřednictvím úvěru od Evropské investiční banky 5,8 mld. Kč a 2,9 mld. Kč z národních zdrojů.

Základní cíle koncepce v předvstupním období bylo dokončit transformační procesy ve vodním hospodářství a zajistit transposici právních předpisů ES v oblasti vod. Současně byla zahájena přípravná fáze jejich implementace, pokračoval rozvoj oboru vodovodů a kanalizací po odstátnění vlastnictví, byla založena systémová opatření v oblasti prevence před povodněmi a byl vytvořen systém státních finančních podpor v oblasti vodního hospodářství.

Koncepce VHP reaguje na úkoly a potřeby v horizontu do roku 2010, kdy skončí přechodné období pro splnění požadavků Směrnice Rady 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod a zároveň bude implementována nejnovější směrnice ES - Rámcová směrnice vodní politiky (2000/60/ES). Proto jedním ze stěžejních záměrů Koncepce VHP je zpracovat strategický dokument státní politiky v oblasti vod – Plán hlavních povodí České republiky podle ustanovení § 24 vodního zákona č. 254/2001 Sb., ve znění pozdějších právních předpisů, který musí být schválen vládou do konce roku 2006. Bude představovat rámec jednotné politiky v oblasti vod ČR překračující rámec resortních politik ústředních vodoprávních úřadů při sdílení kompetencí.

Koncepce VHP také přináší odhad finančních nároků na zajištění vymezených strategických cílů. Jedná se jak o plnění Směrnic ES, tj. zejména Směrnice Rady 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod, tak o pokračování preventivních protipovodňových opatření, která představují zásadní objem nároků. Je zřejmé, že i přes maximální využití fondů Evropské unie je nutné zabezpečit významný podíl národních zdrojů a v případě potřeby je uvedena alternativní možnost jejich posílení úvěry od mezinárodních finančních institucí. V tomto směru je třeba, aby vláda vzala na vědomí finanční nároky na státní rozpočet pro jednotlivé roky hodnoceného období. Nezabezpečení potřebných národních finančních zdrojů zejména ze státního rozpočtu a od soukromých zdrojů průběžně již od roku 2005 může vést k nesplnění požadavků Směrnice o čištění městských odpadních vod - tj. nezajištění výstavby kanalizací a čistíren odpadních vod u všech cca 500 obcí nad 2000 ekvivalentních obyvatel. To by vedlo k vystavení České republiky sankcím za strany Evropské komise. Pokud by se nedařilo potřebné finanční zdroje včas zajistit, bude třeba zahájit úvahy o vyjednávání s Evropskou komisí o možnostech posunu termínu přechodného období ke splnění závazku za rok 2010.

Koncepce VHP si ve finančních otázkách kladla za cíl především vymežit odhady nároků na finanční zdroje a upozornit na důsledky jejich nezabezpečení. V tomto smyslu je otevřeným dokumentem k aktualizaci příslušných nezbytných finančních údajů a zdrojů.

Posuzování Koncepce VHP z hlediska vlivů na životní prostředí proběhlo podle zákona č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů rozvojových koncepcí a programů na životní prostředí,

v platném znění, a podle Směrnice Evropského parlamentu 2001/42/ES o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí. Zpracovatelem tohoto posouzení byl tým koordinovaný Ústavem aplikované ekologie Fakulty lesnické a environmentální České zemědělské university. Koncepce VHP byla zveřejněna od 2. 2. 2004; šedesátidenní lhůta probíhala do 2. 4. 2004, v ní se uskutečnilo 29. 3. 2004 veřejné projednání vyhlášené rovněž na internetu. Podané připomínky byly Ministerstvem zemědělství vyhodnoceny a poskytnuty posuzovateli. Koncepce VHP byla podle výsledku Posouzení vlivů Koncepce VHP na životní prostředí a vyhodnocení připomínek upravena a Ministerstvo zemědělství obdrželo souhlasné stanovisko Ministerstva životního prostředí 14. 5. 2004 za těchto podmínek:

1. V dalších fázích aktualizace, rozpracování či jiných úpravách Koncepce VHP bude provedeno posouzení vlivů na životní prostředí aktualizovaných verzí této koncepce.
2. V rámci Koncepce VHP je nezbytné zabezpečit kontrolu (monitoring) navržených opatření ve vztahu k základním charakteristikám životního prostředí.
3. Plán hlavních povodí České republiky pro hlavní povodí Labe, Moravy a Odry a Plány oblastí povodí budou připravovány ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí a s dalšími ústředními správními úřady a budou posouzeny jejich vlivy na životní prostředí.
4. Při realizaci Koncepce VHP budou zohledněna tato doporučení:
 - zkvalitňovat a rozšiřovat možnosti bezpečného využití a likvidace čistírenských kalů, minimalizovat výstavby objektů na „zelené louce“,
 - v rámci postupů pro urychlení investorské přípravy staveb protipovodňové ochrany minimalizovat rizika krácení práv veřejnosti,
 - klást větší důraz na zachování principu „uživatel platí“,
 - při výběru projektů upřednostňovat ty, které využívají technologie naplňující požadavky BAT - IPPC,
 - při výstavbě chybějící vodohospodářské infrastruktury uvést opatření pro minimalizaci množství a nebezpečných vlastností kalů vznikajících při úpravě vody a zejména při čištění odpadních vod a pro kalové hospodářství,
 - dopracovat soustavu indikátorů a systému zpětnovazební kontroly v rámci interim a ex-post hodnocen realizace koncepce.

Ministerstvo životního prostředí předpokládá, že řídicí složky realizace této koncepce zajistí u každého navrženého řešení co nejširší publicitu a informování veřejnosti.

Meziresortní připomínkové řízení proběhlo v termínu od 28. 4. 2004 do 7. 5. 2004; vypořádání připomínek se uskutečnilo 13. 5. 2004. Přijaté připomínky byly zapracovány do textu Koncepce VHP a materiál předložen na jednání schůze vlády 16. 6. 2004, z níž vzešlo přiložené usnesení vlády.

RNDr. Pavel P u n č o c h á ř, CSc., v. r.
vrchní ředitel
Úsek vodního hospodářství

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 16. června 2004 č. 617

ke Koncepti vodohospodářské politiky Ministerstva zemědělství
pro období po vstupu do Evropské unie
na léta 2004 až 2010

V l á d a

I. s c h v a l u j e Koncepti vodohospodářské politiky Ministerstva zemědělství pro období vstupu do Evropské unie na léta 2004 až 2010, obsaženou v části III materiálu č. j. 765/04 (dále jen „Koncepte“), s výjimkou finančních nároků na státní rozpočet České republiky;

II. b e r e n a v ě d o m í finanční nároky na státní rozpočet uvedené v Koncepti.

Předseda vlády

PhDr. Vladimír Š p i d l a , v. r.

Obsah

1. Úvod	6
2. Analýza splnění cílů Konceptce vodohospodářské politiky před vstupem ČR do EU ...	8
2.1 Založení základního právního rámce pro realizaci vodohospodářské politiky	8
2.2 Rozvoj oboru vodovodů a kanalizací po odstátnění vlastnictví	9
2.3 Transpozice právních předpisů Evropských společenství v oblasti vod a zajištění přípravné fáze implementace	10
2.4 Systémová opatření v oblasti zmírnění negativních účinků vod.....	11
2.5 Vytvoření systému uplatňování státních finančních podpor vodohospodářských investic a odborných činností	12
3. Strategické cíle dalšího rozvoje vodohospodářského sektoru	13
3.1 Zkvalitnění péče o vodní zdroje a související vodohospodářskou infrastrukturu, včetně naplnění směrnic Evropských společenství	13
3.1.1 Implementace směrnic Evropských společenství.....	13
3.1.2 Plánování v oblasti vod.....	15
3.1.3 Výkon veřejné správy, správa povodí a zdokonalování právních nástrojů	16
3.1.4 Investiční politika	17
3.2 Zabezpečení bezproblémového zásobování obyvatel kvalitní pitnou vodou a odkanalizování a čištění odpadních vod.....	17
3.2.1 Zabezpečovat rozvoj vodohospodářské infrastruktury vodovodů, kanalizací a čistíren odpadních vod a jejího kvalitního provozování v souladu s požadavky právních předpisů Evropských společenství..	18
3.2.2 Motivovat a podporovat integraci municipálních vlastníků vodohospodářské infrastruktury a optimalizovat proces dokončení transformace oboru	20
3.2.3 Zefektivnit činnost státní správy a průběžně zkvalitňovat příslušné právní předpisy.....	20
3.2.4 Vytvořit Konceptci rozvoje vodovodů a kanalizací České republiky jako součást plánování v oblasti vod.....	21
3.2.5 Vytvářet a podporovat příslušné finanční zdroje pro rozvoj a obnovu vodohospodářské infrastruktury vodovodů, kanalizací a čistíren odpadních vod	21
3.2.6 Zřídit institut pro uplatnění regulace a kontroly k zabezpečení veřejného zájmu v oblasti vodohospodářských služeb oboru vodovodů a kanalizací.....	22
3.2.7 Zdokonalit systém zabezpečení vodohospodářských služeb obyvatelstvu za mimořádných okolností (následkem přírodních katastrof nebo krizových situací).....	22
3.3 Prevence negativních dopadů extrémních hydrologických situací – povodní a sucha	22
3.3.1 Prevence před povodněmi	23
3.3.2 Prevence negativních důsledků suchých období	24
3.4 Zkvalitnění činnosti odborných vodohospodářských institucí.....	25
3.4.1 Vyhodnocení součinnosti vodohospodářských institucí za účelem zajištění optimalizace kvality, termínů a hospodárnosti poskytovaných vodohospodářských služeb.....	26
3.4.2 Uplatňování aplikovaného výzkumu a vyšší úrovně vzdělávání	26
3.4.3 Rozvíjení mezinárodní spolupráce	27
3.5 Cíle vyžadující spolupráci ostatních rezortů	27
4. Souhrn - kvantifikace nároků na finanční zdroje	28
Seznam zkratk	30
Příloha č. 1 Dosavadní stav a předpokládaný vývoj financování implementace směrnice Rady 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod	
Příloha č. 2 Přehled poskytnutých státních podpor v oboru vodovodů a kanalizací	
Příloha č. 3 Výhled finančních potřeb a předpokládaných zdrojů v oblasti vodního hospodářství v letech 2004 – 2010	
Příloha č. 4 Výčet implementovaných právních předpisů ES v zákonech a prováděcích předpisech k nim	

Koncepce vodohospodářské politiky Ministerstva zemědělství České republiky pro období po vstupu do Evropské unie (2004 – 2010)

1. Úvod

Koncepce vodohospodářské politiky Ministerstva zemědělství České republiky na období po vstupu České republiky do Evropské unie do roku 2010 vychází ze situace, ve které se vodohospodářský sektor nachází při vstupu České republiky do Evropské unie. Vývoj tohoto sektoru v minulých letech byl ovlivněn vodohospodářskou politikou Ministerstva zemědělství, která se po věcné stránce řídila Konceptí zpracovanou v roce 1999 a schválenou vládou usnesením ze dne 12. ledna 2000 č. 49 jako součást Konceptce resortní politiky Ministerstva zemědělství na období před vstupem České republiky do Evropské unie a výskytem další katastrofální povodně v povodí Vltavy, Labe, Dyje a Ohře v srpnu 2002.

Předchozí Koncepce vodohospodářské politiky vymezila systém vodního hospodářství, cíle a hlavní okruhy opatření k jejich dosažení v působnosti Ministerstva zemědělství podle kompetenčního zákona k vodnímu hospodářství, tj. s výjimkou ochrany přirozené akumulace vod, ochrany vodních zdrojů a ochrany jakosti povrchových a podzemních vod. Reagovala na stěžejní principy, které se objevily v návrhu tzv. Rámcové směrnice vodní politiky EU a vytvořila základ pro přijetí nové vodoprávní legislativy.

V období od roku 1999 došlo k úpravě uspořádání vodohospodářských institucí, zejména k převodu akciových společností Povodí na státní podniky jejichž, zakladatelem je Ministerstvo zemědělství. Ministerstvo zemědělství tak soustředilo prakticky veškerou správu vodních toků do své působnosti (státní podniky Povodí, Zemědělská vodohospodářská správa a Lesy České republiky s. p. spravují cca 95 % celkové délky vodních toků.

Zároveň má rezort zemědělství dohled nad oblastí zprivatizovaných vodohospodářských služeb pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod, kde vykonává z pověření Fondu národního majetku i regulační funkci držitele akcie se zvláštními právy v tzv. smíšených vodárenských společnostech.

Ministerstvo zemědělství se rovněž ujalo role hlavního předkladatele nových vodoprávních předpisů a kromě nového zákona o vodách, zpracovaného ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí, zpracovalo zákon o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu jako vůbec první zákon upravující tuto oblast vodního hospodářství. Oba tyto základní právní předpisy jsou účinné od 1. 1. 2002. Vodní zákon zavedl princip sdílených kompetencí, kdy ústředními vodoprávními úřady jsou, v souladu s jasným vymezením působností, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo dopravy a Ministerstvo obrany. Zároveň oba zákony (včetně novely vodního zákona zákonem č. 20/2004 Sb.) zajistily transpozici „acquis communautaire“ v oblasti kvality vod.

V období od zpracování Koncepce vodohospodářské politiky v roce 1999 postihly Českou republiku dvě významné povodně - v povodí Jizery a v oblasti severovýchodních Čech (r. 2000), a katastrofická historická povodeň v povodí Vltavy a Labe v srpnu 2002. Tyto povodně spolu s předchozími povodněmi z let 1997 (povodí Moravy, Odry a horního Labe) a 1998 (lokální v povodí přítoků horního Labe) zásadním způsobem ovlivnily nejenom celé hospodářství České republiky (výše škod přesáhla 140 mld. Kč), ale zejména hospodaření správců vodních toků následkem rozsáhlých škod na státním vodohospodářském majetku. Prokázaly rovněž nutnost zkvalitnění preventivních protipovodňových opatření, jak v oblasti

nestrukturální (právní předpisy, informatika, předpověď), tak strukturální. Přijatá Strategie prevence ochrany před povodněmi pro území České republiky s následnými programy založila, ve smyslu služby ve veřejném zájmu, základ dalších činností v této oblasti. Zvláště již realizovaný program „Prevence před povodněmi“ významně přispívá ke zvýšení úrovně ochrany před povodněmi u nemalé části populace v blízkosti vodních toků.

Dále se podařilo soustředit prostřednictvím obou nových zákonů finanční zdroje, a to nejen ze státního rozpočtu, ale rovněž z Fondu národního majetku i několika dlouhodobých úvěrů státu od Evropské investiční banky k odstranění povodňových škod, zlepšení protipovodňových opatření a k zajištění věcného naplňování požadavků „acquis communautaire“ v oblasti vodohospodářské infrastruktury.

Lze konstatovat, že přijetí nových právních předpisů, posílení kompetencí Ministerstva zemědělství ve vodním hospodářství i zabezpečení finančních prostředků k obnově a rozvoji vodohospodářské infrastruktury vodních zdrojů i vodohospodářských služeb obyvatelstvu dokonce předčilo rámec předpokládaný v Koncepci pro období do vstupu do Evropské unie.

Předkládaná Koncepce navazuje na tuto úspěšnou etapu, která by se měla dále rozvíjet především plněním požadavků směrnic Evropských společenství, tj. zejména Směrnice Rady 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod a dále pokračováním v zabezpečování preventivních protipovodňových opatření. V obou případech představují zásadní problém finanční zdroje a je zřejmé, že i přes maximální využití přidělených objemů z fondů Evropské unie je třeba zabezpečit zdroje národní, v případě potřeby posílené výhodnými úvěry od mezinárodních finančních institucí (zejména navázaných na finanční zdroje Evropské unie prostřednictvím programového financování). Další podstatnou prioritou je příprava nového stylu vodohospodářského plánu - formou integrovaného řízení užívání a ochrany vodních zdrojů v hydrologických povodích, vymezených jako plánovací oblasti.

Pro oblast vodovodů a kanalizací jsou pak stěžejními tématy dokončení transformace vodohospodářských služeb provázené jasným členěním účasti veřejného a soukromého sektoru. Další potřebou je zavedení vhodného regulačního systému k dodržení objektivních principů veřejného zájmu v prostředí přirozeně se vytvářejících monopolů. Významným tématem je i zde dosažení cíle přechodného období pro splnění požadavků Směrnice Rady 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod.

Předložená Koncepce reaguje na současné i budoucí problémy, které bude nutno řešit v horizontu do roku 2010, tedy do období, kdy budou zpracovány a schváleny stěžejní programy opatření podle plánů oblastí povodí a skončí přechodné období pro splnění požadavků směrnice 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod. Představuje otevřený dokument s možností aktualizací v cca 3 letém intervalu.

Jedním ze stěžejních záměrů Koncepce je zpracovat strategický dokument státní politiky v oblasti vod – Plán hlavních povodí České republiky podle ustanovení § 24 vodního zákona č. 254/2001 Sb., ve znění pozdějších právních předpisů, který musí být schválen vládou do konce roku 2006, a ve kterém půjde o vytvoření jednotné (průřezové) politiky v oblasti vod (vodní politiky) překračující rámec resortních politik.

2. Analýza splnění cílů Koncepce vodohospodářské politiky před vstupem ČR do EU

V období let 1999 až 2003 byla dovršena etapa zásadní reformy a transformačních procesů ve vodním hospodářství, která naplnila střednědobé cíle Koncepce pro období do vstupu České republiky do Evropské unie, zejména:

- založením základního právního rámce pro realizaci vodohospodářské politiky,
- rozvojem oboru vodovodů a kanalizací po odstátnění vlastnictví,
- transpozicí právních předpisů Evropských společenství v oblasti vod a zahájením přípravné fáze implementace,
- založením systémových opatření v oblasti omezení extrémních odtokových situací a jejich dopadů,
- vytvořením systému uplatňování státních finančních podpor v oblasti vodního hospodářství.

2.1 Založení základního právního rámce pro realizaci vodohospodářské politiky

Přijetím zákona č. 254/2001 Sb., o vodách (vodní zákon) a o změně některých zákonů, zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), i dalších zákonů, zejména těch, které regulují systém vodního hospodářství (zákon o cenách, zákon o ochraně veřejného zdraví a zákony z oblasti životního prostředí) byla uzavřena reforma zásadních právních norem, vztahujících se k vodnímu hospodářství. V reakci na politicko-ekonomické změny po r. 1989 byly tak zejména napraveny vlastnické vztahy a příslušné působnosti, byla změněna cenová i investiční politika státu, byl nastartován proces aproximace práva Evropských společenství i širší mezinárodní spolupráce a založeny nástroje nezbytné k realizaci vodohospodářské politiky.

V souladu s Konceptí vodní zákon taxativně vymezil k vodnímu hospodářství sdílené kompetence několika ministerstev a současně stanovil i strukturu a působnost vodoprávních úřadů a České inspekce životního prostředí. Vodní zákon dále vymezil působnost odborných subjektů a výstavbu informačního systému veřejné správy ve vodním hospodářství.

Transpozicí požadavků Rámcové směrnice vodní politiky do vodního zákona byla založena soustavná koncepční činnost - plánování v oblasti vod, která naplňuje vizi udržitelnosti vodních zdrojů, přijatou na 2. Světovém fóru o vodě v roce 2000.

Vodní zákon vymezuje poplatky za odběry vod a poplatky za znečišťování vod, a tak byly v podstatě naplněny základní principy uplatňované v Evropské unii - „uživatel platí“ a „znečišťovatel platí“.

Vzhledem k tomu, že cena za vodohospodářské služby je vždy relevantní určitému regionu kde je tato služba poskytována, založila vodohospodářská právní úprava i příslušná pravidla pro její regulaci v prostředí přirozeného monopolu.

Vodní zákon upravil působnost krajů k schvalování rozhodujících plánovacích dokumentů ve vodním hospodářství, a to plánů oblastí povodí, programů opatření a plánů rozvoje vodovodů a kanalizací. Tato působnost dává kraji možnost optimalizace priorit v území a provázání navrhovaných opatření.

Vodní zákon a zákon o vodovodech a kanalizacích s prováděcími předpisy spolu se zákonem č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících

zákonů, v platném znění a jeho prováděcí vyhláškou č. 252/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody, byl vymezen právní rámec pro řádné fungování oboru vodovodů a kanalizací v nových podmínkách a zároveň zajištěna plná slučitelnost práva České republiky s předpisy Evropských společenství.

2.2 Rozvoj oboru vodovodů a kanalizací po odstátnění vlastnictví

Zásobování obyvatelstva kvalitní pitnou vodou, odvádění a čištění odpadních vod jsou základním předpokladem pro kvalitu lidského života. Přístup ke kvalitní pitné vodě a zajištění likvidace odpadních vod patří v evropském regionu, na rozdíl od stavu ve většině méně rozvinutých zemí ve světě, k běžným požadavkům jeho obyvatel. Existence vodohospodářské infrastruktury a odpovídajících služeb je současně předpokladem dalšího sociálního i ekonomického rozvoje na úrovni lokální, regionální, státní i globální. Zásobování pitnou vodou a odvádění odpadních vod je službou ve veřejném zájmu, poskytovanou v prostředí přirozeného monopolu.

Problematika oboru vodovodů a kanalizací však nesouvisí pouze s plněním základní funkce zásobování obyvatelstva pitnou vodou a čištění odpadních vod (funkce environmentální), případně s uplatněním řádného hospodaření ekonomických jednotek poskytující vodohospodářské služby, ale souvisí i s:

- obecným rozvojem měst a obcí (funkce urbanistická – územního a regionálního rozvoje),
- zdravím obyvatelstva (funkce zdravotní),
- řešením obecných krizových situací (funkce bezpečnostní a krizového managementu),
- obecně s problematikou veřejných rozpočtů, inflace atd. - v podmínkách České republiky i s dotační politikou státu – (funkce finanční);
- hospodářským rozvojem průmyslu a investiční činnosti na území daného státu - vodné a stočné jsou nákladem takřka všech hospodářských subjektů v České republice, „zasítování“ může mít vliv na vstup zahraničních investorů (funkce obecně hospodářská);
- v důsledku funkce obecného ekonomického rozvoje se zaměstnaností, s životní úrovní obyvatelstva - vzhledem k úplatám za vodárenské služby – a celkově s obecnou kvalitou života obyvatel České republiky (funkce sociální).

Česká republika patří z hlediska zásobování obyvatelstva pitnou vodou k lépe vybaveným zemím. I z hlediska jakosti dodávané pitné vody je situace srovnatelná s úrovní nejvyspělejších států Evropské unie. Větší rozdíl je v čištění odpadních vod. Zatímco ve většině zemí EU se míra napojení na čistírny odpadních vod blíží 100% (vykazováno jako dostupnost napojení a nikoliv skutečně napojení obyvatelé) v přístupujících zemích napojení nepřekračuje 70 – 80 %. Česká republika dosáhla v roce 2002 77,5 % skutečně napojených obyvatel na kanalizaci a 69,6 % obyvatel je skutečně napojeno na kanalizaci s čistírnou. V růstu výstavby čistíren odpadních vod v období od roku 1990 patří mezi nejúspěšnější.

Stav vodohospodářské infrastruktury a rozsah provozování charakterizuje několik základních údajů za rok 2002:

- z celkového počtu 6 254 obcí je vodovod pro veřejnou potřebu vybudován v 5 036 obcích a kanalizace pro veřejnou potřebu je vybudována ve 3 385 obcích; koncovou čistírnou odpadních vod je vybaveno 1732 obcí,
- z celkového počtu 10,201 mil. obyvatel je na vodovod připojeno 9,156 mil. obyvatel, tj. 89,8 % a v domech připojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu bydlí 7,899 mil. obyvatel tj. 77,4 %, z nich 7,1 mil. tj. 69,6 % je napojeno na koncovou čistírnu odpadních vod,

- vyrobeno bylo 753 mil. m³ pitné vody a dodáno a fakturováno bylo 546,3 mil. m³ pitné vody,
- celková délka vodovodní sítě bez přípojek dosáhla délky 56 273 km, kanalizační sítě bez přípojek 24 363 km,
- kanalizacemi pro veřejnou potřebu bylo odvedeno 576,3 mil. m³ odpadních vod a vyčištěno bylo 533,6 mil. m³ odpadních vod, tj. 92,6 %.

V oboru vodovodů a kanalizací bylo odstátnění vlastnictví uskutečněno před obdobím hodnocené Koncepce. V současné době vlastní vodovody a kanalizace několik tisíc vlastníků. Přitom téměř 90 % dodávek pitné vody a prakticky stejné množství odkanalizování zajišťuje 36 provozovatelů. Značný počet vlastníků a provozovatelů velmi malých vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu skýtá řadu rizik z hlediska jakosti dodávané vody a účinnosti čištění odpadních vod.

Rozhodující jsou dva základní modely vlastnictví a provozování služeb v oboru vodovodů a kanalizací:

- **model provozní** tvořený vlastníky vodovodů a kanalizací nebo jejich sdružením případně společností (municipality), jejichž partnery jsou provozní společnosti (s významným podílem nebo v plném vlastnictví zahraničních investorů). Vztah vlastníka a provozovatele upravuje smlouva zpravidla o nájmu a provozování. Tento model pokrývá 49,9 % podíl dodávky pitné vody;
- **model smíšený** tvořený obcí nebo společností, která je současně vlastníkem i provozovatelem. Tento model pokrývá 51,1 % podíl dodávky pitné vody. V části těchto společností existuje regulace státu prostřednictvím tzv. „zlaté akcie“, vlastněné Fondem národního majetku, jehož práva vykonává Ministerstvo zemědělství; cílem je regulace rozhodování o infrastrukturním majetku. Její uplatňování je časově omezené. Tato část pokrývá 20,8 % podíl dodávky pitné vody.

Také ekonomika oboru prodělala zásadní změnu privatizací a zrealněním cen v roce 1994. Celkový nárůst vodného a stočného se pohybuje od 40 až 80 násobku. Reálná cena, restrukturalizace průmyslu a nové úsporné spotřebiče a zařízení významně ovlivnily spotřebu, která poklesla téměř o 50 %. Tento pokles vedl – při značných fixních nákladech oboru k dalšímu růstu cen. Cena dodávané pitné vody a odváděné odpadní vody a její čištění je regulována formou věcného usměrňování cen, jehož zásady jsou stanoveny zákonem č. 526/1990 Sb., o cenách ve znění pozdějších předpisů, a vyhláškou č. 580/1990 Sb., kterou se provádí tento zákon. Další podrobnosti regulace cen vody stanoví rozhodnutí Ministerstva financí o regulaci cen. Každoroční Výměr Ministerstva financí, kterým se vydává seznam zboží s regulovanými cenami je uveřejňován v Cenovém věstníku.

Vzhledem k obtížnosti zabránit zneužití pozice monopolními poskytovateli služby dodávky pitné vody a odvádění a čištění odpadních vod a zajištění schopnosti oboru k dlouhodobému samofinancování ve vazbě na optimální rozvoj při ztrátě schopnosti municipalit zajišťovat tuto činnost v souvislosti se zánikem akcie se zvláštními právy u společností vodovodů a kanalizací, a na základě zahraničních zkušeností je žádoucí zřídit regulační institut k ochraně veřejného zájmu uživatelů i v bezpečnostním zájmu státu.

2.3 Transpozice právních předpisů Evropských společenství v oblasti vod a zajištění přípravné fáze implementace

Usnesením vlády č. 550/2000 byla Ministerstvu zemědělství stanovena gesce za aproximaci směrnic Rady:

- 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod,
- 91/676/EHS o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů,
- 75/440/EHS o požadované jakosti povrchových vod určených k odběru pitné vody v členských státech a návazné směrnice 79/869/EHS o metodách měření, četnosti odběrů a rozborů povrchových vod určených k odběrům pitné vody v členských státech,
- 78/659/EHS o jakosti povrchových sladkých vod vyžadujících ochranu nebo zlepšení pro podporu života ryb.

Významným spolugestorem je Ministerstvo zemědělství pro směrnice:

- 98/83/ES o jakosti vody určené pro lidskou spotřebu (gesce Ministerstvo zdravotnictví),
- 2000/60/ES ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (gesce Ministerstvo životního prostředí).

Jednání s orgány Evropské unie na úseku transpozice právních předpisů Evropských společenství v oblasti vod a implementace příslušných opatření byla uzavřena předáním Společné pozice Evropské unie České republiky dne 1. června 2001 s vyslovením souhlasu s udělením přechodného období pro směrnici 91/271/EHS. Seznam aglomerací, jichž se opatření týkají byl předán Evropské komisi koncem roku 2002. Vyjednaný odklad pro implementaci této směrnice má důvod zejména v investiční náročnosti opatření, která budou muset být realizována. Současný odhad potřebných finančních zdrojů mezi roky 2004 až 2010 je na úrovni 70 mld. Kč. K zajištění financování bude nutno maximálně využít i relevantní fondy Evropské unie, bez kterých je realizace opatření prakticky nereálná, a další možné finanční zdroje vč. maximální aktivace všech disponibilních národních zdrojů, které jsou základním předpokladem pro možné čerpání fondů Evropské unie. K racionálnímu postupu byla vypracována Strategie financování uvedené směrnice, která je v aktualizované podobě pravidelně předkládána vládě České republiky. Aktuální stav a předpokládaný vývoj financování implementace směrnice 91/271/EHS uvádí Příloha č.1.

Požadavky směrnice 98/83/ES o jakosti vody určené pro lidskou spotřebu bude nutno zabezpečovat průběžně. S ohledem na stáří většiny vodovodů a kvalitu materiálů nelze vyloučit vznik situací, které nebudou schopni vlastníci a provozovatelé bez okamžité pomoci státu sami zvládnout. Současně bude také třeba realizovat plány opatření na zlepšování jakosti surové vody ve vazbě na směrnici Rady 75/440/EHS o požadované jakosti povrchové vody určené pro odběr pitné vody v členských státech.

Významnou sdílenou působnost společně s Ministerstvem životního prostředí má Ministerstvo zemědělství zejména k dlouhodobé implementaci směrnice 2000/60/ES, tzv. Rámcové směrnice vodní politiky EU, a to s ohledem na kompetence k plánování v oblasti vod, které má Ministerstvo zemědělství podle vodního zákona.

V současné době je dokončována transpozice právních předpisů Evropských společenství a probíhá fáze implementačních aktivit.

2.4 Systémová opatření v oblasti zmírnění negativních účinků vod

Již zkušenosti z katastrofálních povodní od roku 1997 vyvolaly zvýšenou společenskou objednávku pro zajištění odpovídající úrovně ochrany před povodněmi. Byly impulsem k založení systémových opatření jak pro povodňové situace a odstraňování následků povodní, tak i protipovodňovou prevenci, k jejichž rozvíjení vedly i následné extrémní povodně (1998, 2000 a zejména 2002).

V roce 2000 vláda České republiky schválila „Strategii ochrany před povodněmi pro území České republiky“, která se stala dokumentem vodohospodářské politiky, zahrnujícím právní předpisy, organizační, technická a ekonomická hlediska, formuluje další možná

nezbytná opatření a dále vytváří rámec pro definování konkrétních programů prevence před povodněmi. Strategie současně definuje i rozsah práv a povinností subjektů v linii stát - orgány samosprávy - občanská a podnikatelská veřejnost.

Návazně na schválenou Strategii ochrany před povodněmi vzala vláda v r. 2000 na vědomí materiál „Záměry tvorby programů prevence před povodněmi“, který definoval programy prevence před povodněmi v gesci jednotlivých resortů.

Zkušenosti posledních let připomněly vodohospodářům i široké veřejnosti, že vedle extrémně vodných let s katastrofálními povodněmi se mohou vyskytovat i extrémně suchá období (roky 2000 a 2003). I na tyto situace vodní hospodářství reagovalo, zejména řízením odtokových poměrů v rámci vodohospodářských soustav, zajištěním spolupráce disponibilních vodních zdrojů, případně i nástroji nouzového a havarijního zajišťování vody pro uživatele.

2.5 Vytvoření systému uplatňování státních finančních podpor vodohospodářských investic a odborných činností

Hlavním nástrojem podpory financování opatření ve veřejném zájmu se stal § 102 vodního zákona, který upravuje možnost státu poskytnout finanční prostředky k úhradě výdajů ve veřejném zájmu. Zároveň byly prostřednictvím nového vodního zákona a zákona o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu založeny mechanismy účelového programového financování.

Programy převážně zahrnují vodohospodářská opatření uvedená v § 102 odst. 1 vodního zákona. Návazně na povodňové situace byly založeny i další programy pro odstraňování povodňových škod.

V období 1991-2002 (tj. za 12 let) bylo do oboru vodovodů a kanalizací investováno prostřednictvím státního rozpočtu, Státního fondu životního prostředí a z úvěrových zdrojů od Evropské investiční banky téměř 49 mld. Kč a jde o podporu investic do vodohospodářské infrastruktury ve veřejném zájmu s ohledem na nezbytnou potřebu pro zabezpečení požadavků „acquis communautaire“. Pro posílení finančních zdrojů pro rozvoj a výstavbu vodohospodářské infrastruktury byly zapojeny předvstupní fondy (ISPA). Přehled poskytnutých státních podpor v oboru vodovodů a kanalizací je zachycen v Příloze č.2.

V oblasti ekonomiky oboru vodovodů a kanalizací a oboru správy vodních toků a vodohospodářských soustav není dořešena oblast odpisové politiky, mající velmi úzký vztah ke státem poskytovaným podporám. Realizované odpisy z původní pořizovací ceny (tj. před více než 13 lety, před r. 1989) nyní naprosto neodpovídají svojí výší potřebným zdrojům na obnovu majetku v současných cenových relacích. Navíc města a obce nejsou povinny ani tyto nízké odpisy provádět, což je u nich motivováno mj. i snahou o minimalizaci vodného a stočného. Tento přístup by ovšem vedl k úplné absenci zdrojů na obnovu majetku vodovodů a kanalizací. Tento stav nelze nadále zachovat, znamenalo by to v budoucnu stále nároky na finanční výpomoc státu.

3. Strategické cíle dalšího rozvoje vodohospodářského sektoru

Strategie dalšího vývoje je orientována na následující základní pilíře relevantní pro období po vstupu České republiky do Evropské unie:

- zkvalitnění péče o vodní zdroje a související vodohospodářskou infrastrukturu včetně naplnění právních předpisů Evropských společenství,
- zabezpečení bezproblémového zásobování obyvatel kvalitní pitnou vodou a efektivní likvidace odpadních vod bez negativních dopadů na životní prostředí,
- prevence negativních dopadů extrémních hydrologických situací – povodní a sucha,
- zkvalitnění činností odborných vodohospodářských institucí,
- spolupráce ostatních resortů.

3.1 *Zkvalitnění péče o vodní zdroje a související vodohospodářskou infrastrukturu, včetně naplnění směrnic Evropských společenství*

Cílem je zdokonalení institutů a nástrojů k zabezpečení efektivního a trvalého využívání vodních zdrojů k uspokojování potřeb uživatelů vody, se současnou ochranou a omezením nepříznivých dopadů na stav vodních ekosystémů. Základní instituty a nástroje zavádí vodní zákon a lze je shrnout do následujících okruhů:

- implementace směrnic Evropských společenství,
- plánování v oblasti vod včetně programu opatření,
- výkon veřejné správy, správa povodí a zdokonalování právních nástrojů,
- investiční politika

Dílním cílem do roku 2005 je vyřešit péči o hlavní meliorační zařízení ve vlastnictví státu v dočasné správě Pozemkového fondu České republiky jejich převodem do příslušnosti hospodařit s nimi organizační složce státu – Zemědělské vodohospodářské správě včetně zajištění financování správy těchto hlavních melioračních zařízení.

3.1.1 *Implementace směrnic Evropských společenství*

Strategickým cílem je implementace relevantních směrnic Evropských společenství v gesci Ministerstva zemědělství podle schválených implementačních plánů. Klíčovou etapou bude prováděcí fáze implementace požadovaných opatření a zajištění finančních podpor státu tam, kde je to relevantní.

Opatření k implementaci Směrnice Rady 91/271/EHS, o čištění městských odpadních vod

Naplněním cílů Směrnice 91/271/EHS je výstavba chybějící vodohospodářské infrastruktury (čistíren odpadních vod a kanalizačních systémů) a zlepšení technologií čištění odpadních vod v aglomeracích ve vyjednaném přechodném období, které je rozděleno na dvě části:

- od 31. prosince 2006 musí být sběrné systémy a čištění v souladu s články 3 a 5 Směrnice 91/271/EHS ve zbývajících 36 aglomeracích s počtem ekvivalentních obyvatel nad 10 000,
- od 31. prosince 2010 musí být ve všech zbývajících 520 aglomeracích s počtem ekvivalentních obyvatel nad 2 000 sběrné systémy a čištění v souladu s články 3 a 5 Směrnice 91/271/EHS, přičemž relevantní odpadní vody představují celkovou biodegradabilní zátěž odpovídající 11 milionům ekvivalentních obyvatel.

Dalším cílem je zajistit do roku 2010 přiměřené čištění odpadních vod v malých sídlech pod 2 000 ekvivalentních obyvatel, kde existuje kanalizace.

Priority k realizaci výstavby chybějící vodohospodářské infrastruktury stanoví Plány rozvoje vodovodů a kanalizací krajů, které budou podle zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích dokončeny do konce roku 2004. S ohledem na vysokou investiční náročnost opatření je nutno vytvářet a zpřesňovat strategie jejich financování s jejich projednáním ve vládě. Realizaci potřebných opatření nelze zabezpečit bez státních finančních podpor a bez využití fondů Evropské unie. Pro zabezpečení finančních zdrojů k výstavbě popř. rozšíření vodohospodářské infrastruktury v obcích a jejich aglomeracích bude nutné vytvořit modely kofinancování s účastí národních zdrojů, podílu investorů a zejména s využitím fondů Evropské unie (strukturálních a kohezního). Národní zdroje představují využití jak dotačních možností státního rozpočtu tak prostředků ze Státního fondu životního prostředí. Je třeba zajistit další úvěr České republiky od mezinárodních finančních institucí, na příklad Evropské investiční banky, který představuje podstatný finanční zdroj za velmi příznivých podmínek. Úkolem je tedy sestavení programu, zahrnujícího výstupy z plánu Rozvoje vodovodů a kanalizací krajů, vhodné agregace obcí do aglomerací a příslušné finanční projekty, založené na spolufinancování z uvedených zdrojů. Tento přístup vyžaduje velmi úzkou spolupráci všech zainteresovaných resortů především Ministerstva zemědělství pro sestavení priorit a věcného obsahu programu a všech ministerstev, odpovědných za využití fondů Evropské unie (Ministerstva financí, Ministerstva životního prostředí, Ministerstva pro místní rozvoj) a krajů.

Opatření k implementaci Směrnice Rady 91/676/EHS, o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů

Obdobný proces sledování implementace z hlediska finančního zabezpečení na úrovni vlády je třeba uplatňovat i v případě Směrnice 91/676/EHS (odhadnuté náklady její implementace jsou cca 6 mld Kč). Podle požadavků této Směrnice a odpovídajícího akčního plánu podle nařízení vlády č. 103/2003 Sb., budou navržená opatření splněna do konce roku 2007.

Opatření k implementaci Směrnice Rady 75/440/EHS, o požadované jakosti povrchové vody určené pro odběr pitné vody v členských státech

Podle transpozice Směrnice 75/440/EHS a související Směrnice 79/869/EHS v zákoně o vodovodech a kanalizacích zajišťuje do května 2004 Ministerstvo zemědělství zpracování plánů pro zlepšování jakosti surové vody, a to včetně časových harmonogramů jejich plnění. Programy opatření a jejich realizace podle těchto plánů s cílem chránit vodní útvary, z nichž je voda odebírána pro účely zásobování pitnou vodou tak, aby se snížila úroveň její úpravy pro dosažení norem Směrnice o pitné vodě se následně stanou součástí plánů oblastí povodí.

Opatření k implementaci Směrnice Rady 78/659/EHS, o jakosti povrchových vod vyžadujících ochranu nebo zlepšení pro podporu života ryb

Povrchové vody, které jsou nebo se mají stát trvale vhodnými pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů, s rozdělením na vody lososové a kaprové, ukazatele a hodnoty přípustného znečištění těchto vod, způsob zjišťování a hodnocení stavu jakosti těchto vod stanoví nařízení vlády č. 71/2003 Sb. Program snížení znečištění těchto vod k dosažení hodnot přípustného znečištění těchto vod bude součástí novely tohoto nařízení vlády, které připravuje Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství.

Podpora implementace Směrnice Rady 98/83/ES o jakosti vody určené pro lidskou spotřebu

V rámci naplňování směrnice 98/83/ES, které řídí Ministerstvo zdravotnictví zajišťuje Ministerstvo zemědělství podporu zkvalitňování technologií úpraven vody a systémů přepravy vody, tam kde nevyhovuje materiál potrubí; podpora bude koordinována s akčními plány podle směrnice 75/440/EHS a rozšiřování sítě vodovodů pro veřejnou potřebu v místech, kde nelze využívat místní zdroje s dostatečnou kapacitou.

Podpora implementace Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000 ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky

Naplňování směrnice 2000/60/ES řídí Ministerstvo životního prostředí podle implementačního plánu, Ministerstvo zemědělství jako spolugestor řídí přípravu sestavení plánů v oblasti vod.

3.1.2 Plánování v oblasti vod

Proces plánování v oblasti vod byl zahájen pod vedením Ministerstva zemědělství v roce 2003 a bude dále rozvíjen ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí, Ministerstvem zdravotnictví, Ministerstvem dopravy, Ministerstvem obrany jako ústředními vodoprávními úřady a dále s Ministerstvem vnitra a Ministerstvem pro místní rozvoj s respektováním principů Rámcové směrnice vodní politiky EU. Pro období po vstupu České republiky do Evropské unie se jedná o hlavní nástroj prosazování vodohospodářské politiky ke zlepšení ochrany vod z hlediska množství a jakosti, k podpoře udržitelného užívání vod, k řešení problémů na vodách přesahující hranice, k ochraně vodních a navazujících suchozemských ekosystémů a mokřadů a k ochraně před povodněmi a dalším škodlivými účinky vod. Má pevný časový rámec, tj.:

- vyhodnocení stanovených oblastí povodí (zejména posouzení fyzikálních charakteristik, vlivu lidské činnosti na vody a vodní útvary, vymezení chráněných území, zjištění úrovně ochrany před povodněmi, provedení ekonomických analýz návratnosti nákladů na vodohospodářské služby a posouzení potřeby investic)	2004
- stanovení environmentálních cílů a parametrických hodnot pro „dobrý stav vod“	2004
- vymezení vodních útvarů	2004
- zahájení realizace programů monitoringu	2006
- přehled problematycznych okruhů ovlivňujících vodní hospodářství (mimo působnost kompetentních orgánů)	2007
- návrh plánů oblastí povodí k projednání	2008
- schválení plánů oblastí povodí	2009
- zavedení programů opatření	2012
- dosažení cílů plánů oblastí povodí - dobrého stavu vod/potenciálu	2015
- schválení první revize plánů oblastí povodí	2015

Součástí strategie plánování v oblasti vod je zahájení prací na Plánu hlavních povodí České republiky v roce 2004 a jeho dokončení v roce 2006, a souběžná příprava plánů oblastí

povodí s obsahem, způsobem zpracování a v režimu odpovídajícímu vyhlášce č. 140/2003 Sb., o plánování v oblasti vod a novelizovaného vodního zákona s tím, že bude v návrhu připraveno v roce 2008 osm plánů oblastí povodí a schváleny v částech podle územní působnosti krajskými zastupitelstvy v roce 2009. Plán hlavních povodí České republiky bude strategickým dokumentem státní politiky v oblasti vod, ve kterém půjde o vytvoření jednotné (průřezové) politiky v oblasti vod (vodní politiky) překračující rámec resortních politik, na který naváže zpracování plánů oblastí povodí, které stanoví konkrétní cíle užívání a ochrany vodních zdrojů a rovněž zásady pro ochranu území před povodněmi.

Plány oblastí povodí a především programy opatření zohlední i relevantní výstupy plánů rozvoje vodovodů a kanalizací pro území krajů, které budou schváleny do konce r. 2004.

3.1.3 Výkon veřejné správy, správa povodí a zdokonalování právních nástrojů

Současné období a bezpochyby i následujících několik let po vstupu České republiky do EU bude třeba podpořit výkon veřejné správy zabezpečením kvalitního personálního i technického vybavení vodoprávních úřadů na pověřených obcích, popř. i krajích a odbornou podporou vodním zákonem nově zavedeným institutem správy povodí. Základem pro působení veřejné správy musí být praxí ověřené vodohospodářské právní předpisy a nástroje k jejímu vynucování.

K tomu bude třeba zajistit:

Urychlení vývoje k žádoucí odborné úrovni a rutinní vodoprávní praxi, resp. stabilizaci úřadů, především působením těchto nástrojů:

- řízeným vzdělávacím procesem z úrovně nadřízených vodoprávních úřadů, zejména zaměřeným na nové instituty vodohospodářských právních předpisů,
- zvýšením komunikace ministerstva s vodoprávními úřady,
- aktivní účastí správců povodí v osvětových a vzdělávacích programech,
- zavedením informačního systému vodoprávní evidence a jeho propojení na dílčí registry informačního systému veřejné správy ve vodním hospodářství,
- rozšířením metodických pokynů k uplatňování nových institutů odvozených z vodohospodářských právních předpisů,
- zpracováním metodických pokynů pro postupy vodoprávních úřadů.

Uplatnění institutu správy povodí

- zajistit u správců povodí, tj. státních podniků Povodí efektivní odbornou podporu podle § 54 vodního zákona pro zkvalitnění výkonu veřejné správy,
- efektivně využívat informace ze zjišťování a hodnocení stavu povrchových a podzemních vod a z provozování informačních systémů podle § 22 vodního zákona ve vodoprávní praxi a v procesu plánování v oblasti vod,
- prostřednictvím správců povodí využívat tyto informace pro zapojení veřejnosti a uživatelů vody do procesu plánování v oblastech povodí.

Důsledné vynucování nových vodohospodářských právních předpisů v praxi a hodnocení jejich účinnosti s návrhy na její zdokonalování, především působením těchto nástrojů:

- vyhodnocováním podnětů a zkušeností z vodoprávní praxe s využitím soustavné komunikace vodoprávních úřadů na všech úrovních,
- uplatňováním a vyhodnocováním vodoprávního dozoru,
- zhodnocením aplikace zákona o vodovodech a kanalizacích v praxi připravit novelu zákona do konce roku 2004,

- zhodnocením aplikace vodního zákona a jeho prováděcích předpisů v praxi s tím, že k souhrnné analýze získaných podnětů pro případné úpravy bude přistoupeno nejdříve v roce 2006.

3.1.4 Investiční politika

Základním cílem bude:

- do nabytí účinnosti plánů oblastí povodí a příslušných programů opatření nadále využívat nástroje programového financování, zejména pro kofinancování opatření ve veřejném zájmu podle § 102 vodního zákona,
- prioritně sledovat investování v oborech vodovodů a kanalizací i vodních toků s využitím fondů Evropské unie, a k tomu připravit odpovídající metodické nástroje a formy kofinancování,
- do konce roku 2004 připravit další etapu Programu prevence před povodněmi po roce 2005, včetně zdrojů financování,
- do roku 2005 dokončit realizaci programů na odstraňování následků povodní a na obnovu státního vodohospodářského majetku po katastrofálních povodních v letech 1997 až 2002,
- v rámci možností usilovat o přijetí úvěru od mezinárodních finančních institucí na zajištění potřebných finančních zdrojů pro kofinancování opatření ke splnění směrnic 91/271/EHS a 98/83/ES do konce přechodného období (31. 12. 2010),
- v rámci možností usilovat o přijetí úvěru od mezinárodních finančních institucí na zajištění potřebných finančních zdrojů na realizaci opatření na ochranu před povodněmi, případně větších staveb vedoucích ke zvýšení spolehlivosti vodních děl z hlediska technickobezpečnostního dohledu pro období do roku 2010, případně na některé významné stavby i v delším časovém horizontu po roce 2010,
- podporovat směry investování z vlastních zdrojů u správců vodních toků, vedoucích zejména k řádné péči o majetek např. o vodní díla a hlavní odvodňovací zařízení, ke kterému mají správci toků právo hospodařit, případně vedoucích ke zvýšení bezpečnosti a spolehlivosti vodních děl, a to zvláště v případech, kdy jde zároveň o naplňování rozhodnutí vodoprávních úřadů (např. rekonstrukce vodních děl z hlediska technickobezpečnostního dohledu, obnovu upravených vodních toků),
- po schválení plánů oblastí povodí zahájit realizaci, v souladu s časovými plány realizace a způsobem jejich financování, prioritní investiční opatření založená v programech opatření,

3.2. Zabezpečení bezproblémového zásobování obyvatel kvalitní pitnou vodou a odkanalizování a čištění odpadních vod

Strategickými cíli oboru vodovodů a kanalizací je zabezpečení bezproblémového zásobování obyvatel nezávadnou a kvalitní pitnou vodou a efektivní likvidace odpadních vod bez negativních dopadů na životní prostředí a to za sociálně únosné ceny. Jen tak lze zajistit předpoklady pro ekonomický i sociální rozvoj České republiky jako členské země Evropské unie založené na principech trvalé ekonomické a ekologické udržitelnosti v prostředí, jako předpoklad hospodářského růstu České republiky a vysoké životní úrovně a kvality života jejich obyvatel.

Úloha státu v této oblasti síťového odvětví je ve zdokonalování právních předpisů, zlepšování činnosti státní správy, v zajištění koncepční činnosti rozvoje vodovodů a kanalizací jako součásti integrovaného plánování v oblastech povodí, v podpoře žádoucích tendencí vývoje v oboru a v zajišťování plnění zákonných povinností s případnými sankčními postihy při jejich neplnění.

Pro naplnění strategických cílů oboru vodovodů a kanalizací je nutné ze strany subjektů působících v oboru a státu realizovat následující koncepční záměry:

- zabezpečovat rozvoj vodohospodářské infrastruktury vodovodů, kanalizací a čistíren odpadních vod a jejího kvalitního provozování v souladu s požadavky právních předpisů Evropských společenství,
- motivovat a podporovat integraci municipálních vlastníků vodohospodářské infrastruktury a optimalizovat proces dokončení transformace oboru,
- zefektivnit činnost státní správy a průběžně zkvalitňovat příslušné právní předpisy,
- vytvořit Koncepci rozvoje vodovodů a kanalizací České republiky jako součást plánování v oblasti vod,
- vytvářet a podporovat příslušné finanční zdroje pro rozvoj a obnovu vodohospodářské infrastruktury vodovodů, kanalizací a čistíren odpadních vod,
- podporovat oborový výzkum ekonomických souvislostí efektivnosti zásobování vodou a čištění odpadních vod,
- zřídit institut nezávislý na rozpočtových zdrojích pro uplatnění regulace a kontroly s vazbou na optimální investování, náklady, kvalitu a technické podmínky v prostředí přirozeného monopolu s cílem zabezpečit veřejný zájem v oblasti vodohospodářských služeb oboru vodovodů a kanalizací,
- zdokonalit systém zabezpečení vodohospodářských služeb obyvatelstvu za mimořádných okolností (následkem přírodních katastrof nebo krizových situací),
- posílit informační systémy v oblasti vodovodů a kanalizací pro zkvalitnění informovanosti veřejnosti (zkvalitnit „public relations“),
- podporovat stabilizaci systému vzdělávání příslušných profesních specialistů oboru vodovodů a kanalizací v oblasti inženýrské výstavby infrastruktury i technologií.

K zajištění těchto cílů budou směřovány podpory prostřednictvím programového financování.

3.2.1. Zabezpečovat rozvoj vodohospodářské infrastruktury vodovodů, kanalizací a čistíren odpadních vod a jejího kvalitního provozování v souladu s požadavky právních předpisů Evropských společenství

Zásobování obyvatelstva kvalitní pitnou vodou, odvádění a čištění odpadních vod jsou základním předpokladem pro kvalitu lidského života. Přístup ke kvalitní pitné vodě a zajištění likvidace odpadních vod patří v evropském regionu, na rozdíl od stavu ve většině méně rozvinutých zemí ve světě, k běžným požadavkům jeho obyvatel. Existence vodohospodářské infrastruktury a odpovídajících služeb je současně předpokladem dalšího sociálního i ekonomického rozvoje na úrovni lokální, regionální, státní i globální. Zásobování pitnou vodou a odvádění odpadních vod je službou ve veřejném zájmu, poskytovanou v prostředí přirozeného monopolu. Česká republika ratifikovala Protokol o vodě a zdraví vyhlášený OSN v Londýně v roce 1999. Státy mají zajistit pro všechny a) přístup k pitné vodě, b) řešení způsobu nakládání s odpadními vodami a to v rámci integrovaných systémů vodního hospodářství zaměřeného na udržitelné využívání vodních zdrojů, kvalitu povrchových a podzemních vod, která nebude ohrožovat lidské zdraví a na ochranu vodních ekosystémů.

Hlavní cíle:

Zvýšení počtu obyvatel připojených na veřejný vodovod na úroveň 91% do konce roku 2010 s přihlédnutím k závazkům České republiky podle Protokolu o vodě a zdraví

Tento cíl představuje nově připojit cca 100 000 obyvatel České republiky, přičemž tímto připojením dojde k zásadnímu zlepšení jakosti dodávek pitné vody i jejich zabezpečení v mimořádných situacích na základě zkušeností z extrémních klimatických výkyvů srpnové povodně roku 2002 a období sucha v roce 2003. Bude zajišťován vymezením realizace akcí k zásobení pitnou vodou v harmonogramech krajských Plánů rozvoje vodovodů a kanalizací a zřízením relevantního podprogramu finančních výpomocí v rámci programu Výstavba a obnova vodovodů a kanalizací v České republice pro období 2005 – 2008.

Výstavbu chybějící vodohospodářské infrastruktury (čistíren odpadních vod a kanalizačních systémů) a zlepšení technologií čištění odpadních vod ke splnění požadavků směrnice 91/271/EHS do konce roku 2010

Naplnění cíle představuje dobudování kanalizačních systémů a výstavbu nových případně rekonstrukci řady stávajících čistíren odpadních vod především v malých obcích (rozmezí 2000 – 5000 ekvivalentních obyvatel) a jejich aglomeracích. Seznam aglomerací byl předán Evropské komisi v r. 2002.

Úkolem je tedy sestavení programu, zahrnujícího výstupy z plánu Rozvoje vodovodů a kanalizací krajů, vhodné agregace obcí do aglomerací a příslušné finanční projekty, založené na spolufinancování z uvedených zdrojů. Tento přístup vyžaduje velmi úzkou spolupráci všech zainteresovaných resortů především ministerstva zemědělství pro sestavení priorit a věcného obsahu programu a všech ministerstev, odpovědných za využití fondů Evropských společenství (Ministerstva financí, Ministerstva životního prostředí, Ministerstva pro místní rozvoj).

Pro zabezpečení finančních zdrojů k výstavbě popř. rozšíření vodohospodářské infrastruktury v těchto obcích a jejich aglomeracích bude nutné vytvořit modely kofinancování s účastí národních zdrojů, podílu investorů a zejména z fondu soudržnosti a z Operačního programu Infrastruktura. Národní zdroje představují využití jak dotačních možností státního rozpočtu tak prostředků ze Státního fondu životního prostředí. Pro jejich navýšení je třeba zajistit další úvěr České republiky od mezinárodních finančních institucí, například Evropské investiční banky.

Ministerstvo zemědělství se bude podílet na národních zdrojích zřízením podprogramu v rámci programu Výstavba a obnova vodovodů a kanalizací v České republice pro období 2005 – 2008.

Výstavbu kanalizačních systémů a čištění odpadních vod v malých sídlech pod 2 000 ekvivalentních obyvatel, kde existuje kanalizace

Cílem je splnění požadavků směrnice 91/271/EHS v sídlech pod 2000 ekvivalentních obyvatel a nepřerušeni rozvoje odkanalizování a čištění odpadních vod v těchto malých sídlech. Naplnění tohoto cíle v obcích s vybudovanou kanalizací znamená zajistit přiměřené čištění do r. 2010. Bude se zajišťovat vymezením priorit realizace akcí k ochraně vodních zdrojů, životního prostředí a potřebám sídel pod 2000 ekvivalentních obyvatel v harmonogramech krajských Plánů rozvoje vodovodů a kanalizací a zřízením podprogramu v rámci programu Výstavba a obnova vodovodů a kanalizací v České republice pro období 2005 – 2008.

Podpořit výstavbu kanalizačních systémů a čištění odpadních vod v malých sídlech pod 2 000 ekvivalentních obyvatel, které dosud sběrný kanalizační systém nemají

Cílem je zlepšit situaci v malých obcích, kde dosud likvidace odpadních vod probíhá na individuální úrovni. V návaznosti na požadavky Rámcové směrnice vodní politiky EU je třeba situaci řešit s ohledem na potřebu dosažení dobrého stavu povrchových a podzemních vod v plánech oblastí povodí.

Zkvalitnit technologie úpravy vody a systémy přepravy pitné vody pro zásobování obyvatelstva v souladu s požadavky směrnice 98/83/ES a realizovat plány zlepšování jakosti povrchové vody určené pro odběr pitné vody podle požadavků směrnice 75/440/EHS

Aktivita je orientována nejenom na vlastní technologie, ale rovněž na opatření ke zlepšení situace v příslušném zdroji surové vody a váže tedy úzce na aktivity v plánování v oblastech povodí. Pro tyto vodní zdroje je zpracován akční plán s cílem dosáhnout vyváženost jakosti surové vody k zavedené technologii ve vodárnách. Součástí tohoto požadavku je průběžný monitoring a dále rekonstrukce vodovodních sítí tam, kde jejich skladba (použitý materiál) nevyhovuje. Významnou roli sehrává resort ministerstva zdravotnictví, který odpovídá za kontrolu jakosti pitné vody ve veřejných vodovodech.

Realizace bude zajištěna vymezením priorit realizace akcí ke zlepšení jakosti pitné vody v harmonogramech krajských Plánů rozvoje vodovodů a kanalizací a zřízením podprogramu v rámci programu Výstavba a obnova vodovodů a kanalizací v České republice pro období 2005 – 2008. Ke zlepšování jakosti surové vody bude také podporováno zalesnění vhodných pozemků.

Současně je třeba podporovat prostřednictvím grantové agentury Ministerstva zemědělství výzkumné a vývojové úkoly v oblasti jakosti pitné vody včetně jejího ovlivnění přepravou a výzkumu ekonomických souvislostí efektivnosti zásobování vodou a čištění odpadních vod.

3.2.2. Motivovat a podporovat integraci municipálních vlastníků vodohospodářské infrastruktury a optimalizovat proces dokončení transformace oboru

Cílem integrace je především vytvoření předpokladů pro zlepšení kvality a kvantity služeb v oboru vodovodů a kanalizací, a vytvoření vhodnějších podmínek pro financování jeho rozvoje a péče o majetek vodovodů a kanalizací i jeho obnovy při zajištění sociálně únosné ceny služby (vodného a stočného). Současně s tím bude možné zavést postupné odbourání masivních dotací ze státního rozpočtu určených na výstavbu a obnovu infrastrukturálního majetku vodovodů a kanalizací (počínaje od roku 2010). Velmi významným důsledkem vzniku větších vlastnických celků je jejich předpokládaná vyšší schopnost splnit předpoklady pro čerpání podpor z fondů Evropské unie ve vztahu k vyšší limitů. Neopominutelná je i vyšší kredibilita ve vztahu k případným komerčním půjčkám. Integrace vlastníků zároveň vede k podpoře integrace provozování.

Navržený záměr bude uplatněn v návrhu novely zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích.

3.2.3. Zefektivnit činnost státní správy a průběžně zkvalitňovat příslušné právní předpisy

Přestavba státní správy realizovaná v účinnosti od 1. 1. 2003 vyžaduje vyhodnocení vztahů mezi jednotlivými orgány státní správy v oboru s ohledem na sdílení kompetencí a připravit návrhy na případné úpravy působností a to včetně šetření souladu s pravidly vnitřního trhu Evropských společenství (tržní pravidla Evropských společenství, veřejná podpora – state aid, odpisová politika, apod.). Dále je třeba s cílem zkvalitnění právních předpisů vyhodnotit praxi užití zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a jeho prováděcího předpisu po 2-letém využívání a do konce roku 2004 navrhnout novelu zákona.

3.2.4. Vytvořit Koncepti rozvoje vodovodů a kanalizací České republiky jako součást plánování v oblastech vod

Cílem je zpracování celorepublikové koncepce členěné na jednotlivé kraje s vazbou na plánování v oblastech povodí a zaměřením na řešení rozvojových nadregionálních záměrů přesahujících území krajů.

3.2.5. Vytvářet a podporovat příslušné finanční zdroje pro rozvoj a obnovu vodohospodářské infrastruktury vodovodů, kanalizací a čistíren odpadních vod

Jednou z podmínek pro využití Fondu soudržnosti je dosažení limitu 10 mil. EUR (cca 300 mil. Kč.) na jeden projekt. To je v případě České republiky obtížné pro zabezpečení akcí v obcích s počtem 2000 – 10 000 ekvivalentních obyvatel a bude třeba zajistit nezbytnou integraci (sdružování) akcí do souborných projektů.

Čerpání a procesování kohezního fondu je v gesci Ministerstva životního prostředí, gesci za plnění směrnice o čištění městských odpadních vod je na Ministerstvu zemědělství, které iniciovalo a finančně podporuje zpracování plánů rozvoje vodovodů a kanalizací v krajích. Právě tyto plány jsou zásadním podkladem pro vytváření souborných projektů a stanovení priorit výstavby zejména kanalizací a ČOV. Z uvedeného důvodu vznikla meziresortní pracovní skupina, která bude koordinačním orgánem propojujícím věcnou náplň a kofinancování vznikajících projektů. Zároveň byly vytvořeny pracovní komise na jednotlivých krajích s cílem zabezpečit přípravu projektů sdružujících jednotlivé aglomerace s povinností zajistit požadavky zmíněné směrnice očištění městských odpadních vod.

Bude nutné zavést a podporovat vícezdrojové financování projektů, kterými budou naplňována věcná opatření. K tomu bude sloužit program Výstavba a obnova vodovodů a kanalizací v České republice sestavený Ministerstvem zemědělství, který zabezpečí:

- podklady pro postup při zajišťování dalšího rozvoje vodovodů na území České republiky vzhledem k tomu, že nositeli tohoto rozvoje budou v drtivé většině malé obce, pro které je pořízení vodovodu ryze z vlastních zdrojů nedostupné,
- způsob spolufinancování projektů ze Státního fondu životního prostředí, ze státního rozpočtu posíleného státním úvěrem od mezinárodních finančních institucí, zapojením vlastních zdrojů investorů a se spoluúčastí fondů Evropské unie (strukturálních fondů a Fondu soudržnosti - zabezpečovaných Ministerstvem pro místní rozvoj a Ministerstvem životního prostředí) v souladu se strategií financování směrnice pro čištění městských odpadních vod,
- návrh na realizaci základních opatření ke zvýšení zabezpečení funkce systémů vodovodů a kanalizací v mimořádných situacích, pokud o potřebě realizace těchto opatření rozhodne vláda České republiky.

Strategie vytváření finančních zdrojů vyžaduje jako první opatření navrhnout projekt, příslušnou dokumentaci a podklady pro půjčku od mezinárodní finanční instituce (např. Evropské investiční banky).

3.2.6. Zřídit institut pro uplatnění regulace a kontroly s vazbou na optimální investování, náklady, kvalitu a technické podmínky v prostředí přirozeného monopolu s cílem zabezpečit veřejný zájem v oblasti vodohospodářských služeb oboru vodovodů a kanalizací,

Cílem je dohled a kontrola zajištění vodohospodářských služeb v dostatečné kvalitě i kvantitě, s přiměřenými náklady, se žádoucí péčí o hmotný majetek vodovodů a kanalizací a vhodným a koncepčním a optimálním investováním ve vazbě na dlouhodobé samofinancování.

Působnost v regulaci cen podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů, zůstává nadále v působnosti Ministerstva financí.

Regulační institut by měl zabránit zneužití monopolního postavení zajistit spolehlivost služby a optimální rozvoj v souladu s ekonomickými možnostmi. Tohoto cíle dosáhnout prostřednictvím:

- stanovení technických pravidel v oblasti nákladů služby na základě benchmarkingu, provádění kontroly jejich dodržování (vč. dodržování stanovené úrovně provádění služeb) a v případě jejich porušení uložit nápravná opatření popř. sankční postihy,
- zavedení systému ročních ekvivalentních nákladů se zohledněním investic do infrastruktury,
- zpracování „technického auditu“, jeho vyhodnocením a ukládáním potřebných opatření,
- stanovením rozsahu povinných informací poskytovaných vlastníky a provozovateli vodovodů a kanalizací a zajištěním jejich zveřejňování v rozsahu zájímavým veřejnost,
- řešením sporů vlastníků a provozovatelů provozně souvisejících vodovodů a kanalizací,
- odejmutím povolení k provozování vodovodů a kanalizací na základě zákonného zmocnění v případech vymezených zákonem.

Návrh zřízení regulačního institutu včetně zásad jeho činnosti a kompetencí bude uplatněn v novele zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích. Institut bude navržen jako nezávislý na rozpočtových zdrojích státu s přesně vymezeným zdrojem financování znemožňujícím jeho zvětšování. Předpokládá se, že zdrojem financování bude příspěvek od regulovaných subjektů. Nezávislost zajistí zákon, předsedu jmenuje vláda a zprávu o hospodaření podává vládě a Poslanecké sněmovně Parlamentu.

3.2.7. Zdokonalit systém zabezpečení vodohospodářských služeb obyvatelstvu za mimořádných okolností (následkem přírodních katastrof nebo krizových situací)

Předávat jako podklad pro zkvalitnění a konkretizaci integrovaného systému k zabezpečení nouzového zásobování vodou schválené speciální části krajských Plánů rozvoje vodovodů a kanalizací a následně realizovat opatření v rámci programu Výstavba a obnova vodovodů a kanalizací v České republice pro období 2005 – 2008.

3.3. Prevence negativních dopadů extrémních hydrologických situací – povodní a sucha

Základní strategií musí být realizace technických a biotechnických opatření, a činností k pozitivnímu ovlivňování vodní komponenty v krajině. Jedná se o řešení následujících problémových úkolů:

- zvýšení retenční schopnosti,
- zpomalení odtoku vody ze srážek,
- vyrovnání odtokových extrémů,
- snížení erozního účinku povrchově odtékající vody,
- ověření dostatečnosti stávajících vodních zdrojů.

V návaznosti na Koncepti zemědělské politiky ČR po vstupu do EU pro období 2004 - 2013, která podporuje rozvoj multifunkčního zemědělství a venkova (Zemědělská krajina – Voda – Biodiverzita – Venkov) jsou budou vyjmenované problémové okruhy součástí strategických cílů pro agrární sektor ČR. Půjde především o zvyšování schopnosti zemědělsky užívaných ploch zadržovat vodu stimulováním přeměny orné půdy na trvalé travní porosty (zejména v záplavových územích a nivách vodních toků), urychlením pozemkových úprav a revitalizace zemědělských vodních toků se zohledněním přírodně blízkých způsobů retence vod, podporou odbahňování rybníků (při zachování jejich mimoprodukčních funkcí), dále o zlepšování rekreační hodnoty zemědělských vodních ploch a uchování národního kulturního dědictví významných zemědělských vodních děl ad.

3.3.1 Prevence před povodněmi

Podle sdílených kompetencí je ústředním vodoprávním úřadem ve věcech ochrany před povodněmi Ministerstvo životního prostředí. Tato koncepce se proto soustřeďuje jen na okruhy působnosti Ministerstva zemědělství v oblasti protipovodňové ochrany, kterými jsou:

- úkoly správců povodí a správců vodních toků v působnosti Ministerstva zemědělství,
- garance a administrování programů protipovodňových opatření ve veřejném zájmu související s ochranou před povodněmi.

Strategií pro další období je dosažení kvalitativního pokroku zejména při plnění následujících úkolů a činností:

- **Intenzivněji pokračovat v matematickém modelování procesů ve vodním hospodářství, zvláště provozu nádrží a vodohospodářských soustav za extrémních hydrologických situací - průchodu povodňových průtoků, případně suchých období** tak, aby správci povodí mohli kvalitně navrhovat technická, organizační nebo jiná opatření na předcházení škod při těchto situacích (doplňování vodohospodářských soustav o další prvky, úpravy manipulačních řádů, vyhlásování záplavových území a pod), zabezpečovat spolupráci s povodňovými orgány, ať při průchodu povodně nebo v období přípravy preventivních protipovodňových opatření. Zajišťovat spolupráci s matematickými modely odvodnění měst a obcí a ověřování vzájemného ovlivňování obou systémů (přirozený oběh, umělý oběh).
- **Zvýšit součinnost správců povodí a správců vodních toků s vodoprávními úřady ve věcech prevence před povodněmi** s ohledem na problémy postupné stabilizace těchto úřadů a vzhledem k tomu, že správci povodí představují odbornou základnu pro činnost vodoprávních úřadů.
- **Zhodnotit platné manipulační řády a dokumenty technickobezpečnostního dohledu na základě zkušenosti z katastrofálních povodní**, a s ohledem na příslušné nové prováděcí vyhlášky k vodnímu zákonu. Tento úkol zajistí správci vodních toků v působnosti ministerstva a navrhnou jejich případnou revizi.
- **Pokračovat v realizaci programu Prevence před povodněmi** - tzn. dokončit první etapu (2002 až 2005) a zahájit druhou etapu (2006 až 2010). Tento program bude obsahovat i nadále 5 samostatných podprogramů:
 - výstavba a obnova poldrů, nádrží a hrází,
 - zvyšování průtočné kapacity koryt vodních toků,
 - stanovování záplavových území,
 - studie odtokových poměrů,

- vymezení rozsahu záplavových území ohrožených zvláštními povodněmi vzniklými poruchou vzdouvací konstrukce nebo zařízení vodních děl zařazených do I. až III. kategorie z hlediska technickobezpečnostního dohledu.
- **Připravovat strukturální opatření na ochranu před povodněmi, která vyžadují dlouhou dobu a vysoké náklady na přípravu a budou se realizovat až po roce 2010** – jde převážně o přípravu staveb typu víceúčelových nádrží nebo poldrů, které je obtížné projednat majetkoprávně i z hlediska ochrany životního prostředí.
- **Realizovat vodohospodářská opatření v ploše povodí, která vyplynou z návrhu komplexních pozemkových úprav** - často jsou v rámci komplexních pozemkových úprav navrhovány poldry, převody vody, které nelze financovat z dotací sektoru zemědělství.

Strategií do doby schválení plánů oblastí povodí v r. 2009 bude zejména:

- Dokončit odstraňování povodňových škod z r. 2002 na vodních tocích a souvisejících vodních dílech, a to do r. 2007.
- Zabezpečit kofinancování staveb protipovodňové ochrany z různých zdrojů s ohledem na finanční náročnost jejich realizace. Vzhledem k tomu, že není reálné, aby prostředky státního rozpočtu kryly veškeré investiční potřeby, je třeba počítat s dalším úvěrem od mezinárodních bank a rovněž s využitím fondů Evropské unie.
- Prosazovat, aby se rozhodování o rozsahu a způsobu ochrany před povodněmi účastnil ohrožený subjekt, tj. kraj, obec, soukromá osoba, z čehož vyplývá, že tyto subjekty by se měly podílet na zabezpečení realizace těchto opatření.
- Prosazovat postupy pro urychlení investorské přípravy staveb protipovodňové ochrany. Sledovat, aby prioritní projekty protipovodňové ochrany, které budou výsledkem návrhu vzešlých ze studií odtokových poměrů, byly označeny jako veřejně prospěšné a takto vymezeny i v územních plánech.
- Nalézt postupy k vypořádání se s vlastníky dotčených nemovitostí, zejména pozemků tak, aby nebyl ohrožován plánovaný proces realizace opatření ochrany před povodněmi.
- Dosáhnout vymezení záplavových území u všech významných vodních toků a území ohrožených zvláštními povodněmi, u všech vodních děl I. až III. kategorie z hlediska technickobezpečnostního dohledu.
- V rámci aktualizace povodňových plánů přehodnotit kanalizační systémy v městech, jejichž katastr zasahuje do záplavového území vodních toků a případně realizovat protipovodňová opatření na kanalizaci

3.3.2 Prevence negativních důsledků suchých období

Zkušenosti posledních let prokázaly vedle průchodu katastrofálních povodní i výskyt extrémně suchých období, např. v letech 1990-1992, 1999 a 2003. I na tuto skutečnost musí vodohospodářství reagovat, přestože nástroje jsou omezenější než v případě ochrany před povodněmi. K tomu je nezbytné vytvořit účinnější technické, ekonomické a především organizační předpoklady, které lze shrnout takto:

- Komplexními pozemkovými úpravami sledovat zejména:
 - řešení vhodné velikosti a tvaru půdních bloků se záměrem snižovat rychlost a množství mechanického transportu povrchově odtékající vody,
 - organizační opatření ke zmírnění protieročních účinků vhodným umístěním plodin, způsoby lesního hospodaření a zemědělského obhospodařování v souladu se správnou

- zemědělskou praxí,
- navrhování technických opatření protierozního charakteru, jako např. průlehu, příkopů a zasakovacích travnatých pásů.
- Dosáhnout provázanosti zpracování plánů oblastí povodí s řešením komplexních pozemkových úprav tak, aby cíle a záměry obou dokumentů byly obousměrně kompatibilní.
 - Zvyšovat diverzitu krajiny zejména:
 - revitalizačními opatřeními v krajině a na drobných vodních tocích s ohledem na komplexní řešení vodního režimu krajiny a různé krajinné typy,
 - obnovou a výstavbou malých vodních nádrží a mokřadů,
 - podporou zprůchodnění vodních toků pro ryby a vodní živočichy,
 - úpravou vodohospodářských meliorací pozemků, které jsou ve vlastnictví státu z hlediska jejich úpravy na regulační drenáže s možností manipulace s vodou.
 - Soustavně hodnotit a vytvářet podmínky pro návrhy komplexních pozemkových úprav, případně plánů oblastí povodí, a dále navrhovat opatření v oblasti protierozní ochrany, komplexního řešení vodního režimu krajiny, obnovy malých vodních nádrží i staveb k vodohospodářským melioracím, které nejsou ve vlastnictví státu. Tyto podmínky a návrhy bude uplatňovat Zemědělská vodohospodářská správa a Správce povodí u příslušných útvarů životního prostředí orgánů státní správy, resp. vodoprávních úřadů.
 - Uplatňovat finanční podpory státu v této oblasti, s ohledem na veřejný zájem péče o optimální režim vody v krajině, který vymezuje § 102 vodního zákona.
 - S ohledem na extrémní klimatické jevy respektovat na vodních nádržích nutné objemy pro zajištění dostatečného množství a zabezpečení dodávky vody pro úpravu na vodu pitnou nebo provozní. Režim hospodaření s vodou na nádržích by měl být optimalizován nejen s ohledem na požadavky protipovodňové ochrany a ochrany životního prostředí, ale aby současně zohledňoval i situace extrémního sucha.
 - Zkušenosti z období sucha, zejména léta 2003, využít k novému zjištění lokalit - obcí a regionů, kde bylo nutné řešit problémy omezení odběrů surové vody pro potřeby uživatelů nebo kde bylo nutno vodu dovážet či řešit nouzové zásobení pitnou vodou a ověřit tam dostatečnost stávajících vodních zdrojů a možnosti zlepšení stavu.

Tyto vyjmenované okruhy opatření jsou komplexního charakteru a v řadě případů se opatření k prevenci negativních důsledků suchých období prolínají s problematikou prevence před povodněmi a zejména opatřeními která zahrnuje Koncepci agrární politiky ČR po vstupu do EU.

3.4 Zkvalitnění činnosti odborných vodohospodářských institucí

Zkvalitnění činnosti odborných vodohospodářských institucí, poskytujících služby ve veřejném zájmu, lze dosáhnout zejména:

- vyhodnocením součinnosti vodohospodářských institucí za účelem zajištění optimalizace kvality, termínů a hospodárnosti poskytovaných služeb,
- uplatňováním aplikovaného výzkumu a vyšší úrovně vzdělávání,
- rozvíjením mezinárodní spolupráce.

3.4.1 Vyhodnocení součinnosti vodohospodářských institucí za účelem zajištění optimalizace kvality, termínů a hospodárnosti poskytovaných vodohospodářských služeb

Vodohospodářské služby ve veřejném zájmu v prostředí přirozených monopolů poskytují, vedle provozovatelů vodovodů a kanalizací, také správci vodních toků zajišťováním podmínek pro různé druhy užívání vod.

V souvislosti s úkoly, které přináší nové právní předpisy, zejména na úseku plánování v oblasti vod, zjišťování stavu povrchových a podzemních vod i dalšími novými úkoly, zejména při ochraně před povodněmi bude úkolem připravit finanční zdroje na zabezpečování těchto činností. V té souvislosti bude zhodnocena i míra zajišťování některých činností vlastními pracovníky.

Strategií pro další zlepšování vodohospodářských služeb musí být uvádění do praxe ustanovení nových vodohospodářských zákonů a jejich vynucování ve směru ke korektním vztahům poskytovatel služeb - odběratel služeb, resp. uživatel vody, v souladu s veřejným zájmem a dobrými mravy, s cílem dosáhnout kvalitní a spolehlivě poskytované služby. K tomu budou využívány zejména tyto nástroje:

- zlepšení přístupu poskytovatelů vodohospodářských služeb k uživatelům vody a veřejnosti (public relation),
- ověřování kvality poskytovaných služeb průzkumem spokojenosti uživatelů vody,
- uplatňování metod srovnávání úrovně poskytovaných služeb (benchmarking) vzájemně mezi správci významných vodních toků a také mezi subjekty působících v oboru vodovodů a kanalizací,
- získávání certifikace podle ISO 9000 u vybraných činností a dále certifikace v oblasti environmentálního managementu – EMS (TQM, EFQM, CAD), kterými se zvyšuje důvěra veřejnosti i uživatelů vody v kvalitu poskytovaných služeb i garance systematického přístupu k péči o životní prostředí.

3.4.2 Uplatňování aplikovaného výzkumu a vyšší úrovně vzdělávání

Strategií by mělo být vytvoření nové koncepce výzkumu a vývoje a dalšího vzdělávání ve vodním hospodářství vycházející ze specifických potřeb České republiky v souvislosti s vytčenými úkoly do roku 2010.

Tato koncepce by měla vzniknout nejpozději v r. 2005 ze spolupráce Ministerstva zemědělství se Svazem vodního hospodářství České republiky a Sdružením oboru vodovodů a kanalizací, v úzké spolupráci s rozhodujícími vysokými školami, správci povodí a vodních toků a velkými vodárenskými společnostmi. S ohledem na aktuální potřeby realizace vodohospodářské politiky státu i potřeby podnikové sféry by koncepce měla obsahovat i hlavní směry výzkumu a vývoje do období 2010.

V cílové podobě bude třeba směřovat k obecnému trendu v této oblasti, kde nositeli vývoje budou účelově vytvářená seskupení, jejichž základem budou výzkumné instituce a vybraná pracoviště vysokých škol. Aktuální potřeby na úseku aplikovaného výzkumu by vedle toho i nadále zajišťovala Národní agentura pro zemědělský výzkum.

V oblasti odborného středního a vysokého školství je třeba formulovat požadavky odborné praxe na profil absolventů a ve spolupráci s rozhodujícími vysokými a středními školami jednat o přizpůsobení zaměření a obsahu studia současné praxi i o vyšším podílu externích přednášejících odborníků.

Podporovat je třeba také budování vzdělávacích institucí ze strany subjektů podnikajících ve vodním hospodářství zejména, pokud budou realizovány jako součást celoživotního vodohospodářského vzdělávání.

3.4.3 Rozvíjení mezinárodní spolupráce

Základní strategií bude:

- ***Udržovat a rozvíjet spolupráci ministerstva zejména se státy Evropské unie***, a to jak na úrovni „vodních ředitelů“, tak i úseků, které mají působnost k sektoru vodních toků, vodovodů a kanalizací a vodohospodářských meliorací. Bude nezbytné získávat zkušenosti zejména z aplikace Rámcové směrnice, právních předpisů a jiných regulačních nástrojů států, ekonomických nástrojů a vyhodnocovat je z hlediska aplikace v České republice a přenášet získané poznatky do vodohospodářské praxe,
- ***Nadále se v rámci působnosti Ministerstva zemědělství podílet na mnohostranné mezinárodní spolupráci České republiky v Mezinárodních komisích pro ochranu Labe, Odry a Dunaje. Rovněž tak i na základě bilaterálních smluv České republiky se všemi sousedními státy o spolupráci na hraničních vodách se podílet na činnosti příslušných Komisí pro hraniční vody,***
- ***Dále udržovat a rozvíjet spolupráci správců povodí*** s jejich relevantními partnery na mezinárodní úrovni, zejména pak v INBO - mezinárodním sdružením organizací povodí,
- ***Rozvíjet mezinárodní kontakty na úrovni odborných zahraničních asociací a komisí*** zejména IWA - Mezinárodní sdružení pro vodu, ICOLD - Mezinárodní přehradní výbor a ICID - Mezinárodní komise pro závlahy a odvodnění.

3.5 Cíle vyžadující spolupráci ostatních rezortů

Opatření k ochraně životního prostředí, vod a vodních ekosystémů jsou často protichůdná technickým opatřením, sledujícím zájmy vodohospodářské, zemědělské či dopravní, které ovlivňují přirozené odtokové poměry i přírodní charakter vodních zdrojů, vodních útvarů, vodních ekosystémů a strukturu krajiny. Proto je hlavním úkolem harmonizovat tyto požadavky v rámci spolupráce s ostatními resorty do vyváženého hospodaření a péče o vodní zdroje, ochrany před škodlivými účinky těchto vod při současném zlepšování stavu povrchových a podzemních vod a jejich ochrany. Hlavní cíle ochrany životního prostředí pro složku voda obsahuje Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000 ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky a Státní politika životního prostředí, stanovující environmentální požadavky na ostatní sektorové politiky.

Uvedená harmonizace cílů bude zabezpečována zpracováním a schválením Plánu hlavních povodí České republiky pro hlavní povodí Labe, Moravy a Odry vládou do konce roku 2006, a to včetně časových plánů realizace a způsobu jejich financování. Na regionální úrovni budou cíle zabezpečovány od roku 2009 podle programů opatření, vycházejících z Plánů oblastí povodí, které dle principu subsidiarity sestaví a budou přijímat podle své územní působnosti kraje. Oba plány budou připravovány ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí a s dalšími ústředními správními úřady.

4. Souhrn - kvantifikace nároků na finanční zdroje

Náklady na vodohospodářské služby v povodí v zájmu užívání a rozvoje vodních zdrojů i jejich ochrany budou financovat ti, komu budou sloužit. Financování nákladů na vodohospodářská opatření ve veřejném zájmu bude zajišťováno spoluúčastí vlastníků příslušných staveb a zařízení, orgánů samosprávy, státního rozpočtu, příp. jiných mimorozpočtových zdrojů v působnosti státu a za případné podpory pojišťovacích institucí.

V souladu se zásadami vodní politiky Evropské unie „znečišťovatel platí“ a „uživatel platí“ předpokládá koncepcí vodohospodářské politiky financování vodohospodářských služeb především uživateli z jejich zdrojů. Podle Čl. 9 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. října 2000 ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky mají členské státy vzít do roku 2010 v úvahu princip návratnosti nákladů na vodohospodářské služby, včetně environmentálních nákladů a nákladů na využívané zdroje. Náklady na vodohospodářské služby v povodí v zájmu užívání a rozvoje vodních zdrojů i jejich ochrany budou financovat ti, komu budou sloužit. Financování nákladů na vodohospodářská opatření ve veřejném zájmu bude zajišťováno spoluúčastí vlastníků příslušných staveb a zařízení, orgánů samosprávy, státního rozpočtu, příslušných fondů Evropské unie příp. jiných mimorozpočtových zdrojů v působnosti státu a za případné podpory pojišťovacích institucí. Dále bude účelné znovu ověřit možnost získání finančních zdrojů na vodohospodářská opatření (především na prevenci před povodněmi) určitým podílem z daně z nemovitosti.

Programy realizace vodohospodářských opatření ve veřejném zájmu budou vyplývat z plánů oblastí povodí pro subsystém vodních zdrojů a komplexních pozemkových úprav pro subsystém vody v krajině.

Ekonomické vyhodnocení je založeno na předběžném odborném odhadu výdajů na realizaci vybraných nejdůležitějších okruhů vodohospodářských opatření ve veřejném zájmu.

Ve výdajích nejsou zahrnuty náklady na opatření v subsystému vody v krajině; jde o okruh revitalizací, snižování znečištění ze zemědělských zdrojů (bodových i plošných), pozemkových úprav, údržby zemědělských toků a melioračních zařízení, zvyšování akumulacích schopností krajiny, ochrany proti erozi ad. Financování této problematiky je zahrnuto do Koncepcie agrární politiky České republiky pro období po vstupu do Evropské unie jako její součást.

Ve výdajích nejsou také zahrnuty finanční nároky politiky spadající do působnosti resortu životního prostředí.

Finanční zdroje pro vodní hospodářství v působnosti Ministerstva zemědělství se generují jako:

- příjmy správců vodních toků za platby za odběry povrchových vod a za další podnikatelské aktivity k úhradě nákladů na správu vodních toků a správu povodí – 2,5 mld. Kč/rok,
- prostředky ze státního rozpočtu – 1,1 mld. Kč/rok,
- státní finanční aktiva podle zákona č. 254/2001 Sb. a zákona č. 274/2001 Sb. v letech 2003 – 2006 – 4,5 mld. Kč,
- dlouhodobé úvěry od Evropské investiční banky:
 - půjčka na budování vodohospodářské infrastruktury k naplnění požadavků předpisů ES v oblasti čištění městských odpadních vod a zásobování vodou – 100 mil. EUR (3,46 mld. Kč) k čerpání v letech 2003 – 2006, půjčka pro realizaci preventivních opatření před povodněmi ve výši 60 mil. EUR (1,8 mld. Kč) na období 2002 – 2005,

- půjčka pro obnovu po povodních v srpnu 2002 – pro oblast vodního hospodářství – 6 mld. Kč,
- Fond soudržnosti – očekávaný příděl v letech 2004 – 2006 je 7,7 mld. Kč; v investicích do sektoru životního prostředí národní významu bude přednostně orientován na oblast čištění městských odpadních vod, odkanalizování a zásobování pitnou vodou,
- Strukturální fondy – očekávaný příděl v letech 2004 – 2006:
 - z Evropského zemědělského podpůrného a záručního fondu (EAGGF) podle Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství v úrovni 0,8 mld. Kč na odstraňování povodňových škod v zemědělství a k rozvoji vodohospodářské infrastruktury na venkově,
 - z Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF) podle Operačního programu Infrastruktura v prioritě Zlepšování infrastruktury ŽP pro podporu rozvoje vodohospodářské infrastruktury s předpokládanou úrovní 1,0 mld. Kč.

Strategie financování vodního hospodářství vyžaduje:

- zabezpečit výši subvencí ze státního rozpočtu v úrovni 2- 2,5 mld Kč ročně; prioritně zabezpečit úkoly vyplývající z přechodného období do roku 2010 pro splnění požadavků směrnice o čištění městských odpadních vod, preventivních opatření v ochraně před povodněmi a zajištění zásobování obyvatelstva kvalitní pitnou vodou,
- pro krátkodobý horizont do konce roku 2006 zapojit v maximální možné míře Státní finanční aktiva (podle zákona č. 254/2001 Sb. a zákona č. 274/2001 Sb.) k vyrovnání naakumulovaného deficitu a vyrovnání katastrofálních škod po povodních,
- usilovat o zajištění dalších zdrojů pro kofinancování navržených opatření úvěry od mezinárodních finančních institucí (především Evropské investiční banky apod.),
- zvýšit příjmy z činností ve vodním hospodářství jak do centrálních fondů resp. státního rozpočtu, tak jednotlivých vodohospodářských subjektů uplatněním princip "uživatel platí" - úpravou výše plateb (především státním podnikům Povodí, kde je třeba zrealizovat potřebné využití odpisů na obnovu majetku) při zohlednění dopadů na odvozené ceny především vodného a stočného,
- postupně se orientovat na možnost maximálního využití fondů Evropské unie, zejména využitím zkušeností z neefektivního využití předvstupních fondů,
- přistoupit k integraci finančních zdrojů dalších resortů do jednotné finanční koncepce (politiky) ve prospěch vodního hospodářství k pokrytí reálných finančních nároků,
- zpřesnit potřebu finančních potřeb ve vodním hospodářství komplexně (v přirozeném i umělém oběhu vody) a stanovit prioritní náklady k zajištění nezbytných zájmů státu, obyvatel (veřejnosti) a bezpečné funkce vodního hospodářství (např. splnění požadavků Evropských společenství, ochranu před povodněmi apod.),
- vytvořit koncepci zvýšeného zapojení vlastníků vodohospodářské infrastruktury (popř. provozovatelů a uživatelů) do jejího financování a rozvoje při zohlednění dopadů na odvozené ceny především vodného a stočného,
- navrhnout a prosadit základní programy, dotační tituly popř. fondy k racionálnímu pokrytí prioritních nákladů ve střednědobém časovém horizontu.

Lze konstatovat, že od r. 2000 jsou v zásadě jednotlivé stěžejní kroky nezbytné ke zlepšení situace ve finančních zdrojích vodního hospodářství na Ministerstvu zemědělství naplňovány. Nicméně je zapotřebí vytvořit postupné etapy pro horizont 10-15 let, které by zajistily alternativním zapojením různých zdrojů zhruba konstantní finanční zdroje včetně vytvoření určité rezervy pro neočekávané krizové stavy (povodně, poruchy soustav, sucho atp.). Předpokládaná výše výdajů na realizaci vybrané části vodohospodářské politiky v letech 2004-2010 (v členění 2004, 2005, 2006 a 2007-2010) s uvážením jak dostupnosti finančních zdrojů, tak možností jejich racionálního využití se uvádí v Příloze č. 3 v odhadu celkových

finančních potřeb a struktury předpokládaných zdrojů ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv, ostatních národních zdrojů (např. rozpočtu krajů), půjček, úvěrů, subvencí ze strukturálních fondů, kohezního fondu a vlastních zdrojů.

Seznam zkratek

CAD – počítačem podporované navrhování,

ČNB – Česká národní banka,

DVEA – program drobných vodohospodářských ekologických akcí,

EAGGF – Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (European Agricultural Guidance and Guarantee Fund),

EFQM – Evropská nadace pro management kvality,

EHS – Evropské hospodářské společenství,

EIB – Evropská investiční banka,

EMS – European management standard,

EO – ekvivalentní obyvatel,

ERDF – Evropský fond regionálního rozvoje (European Regional Development Fund),

EU – Evropská unie,

FS – Fond soudržnosti (kohezní),

INBO – mezinárodní sdružení organizací povodí,

ISO – mezinárodní normy, které se vztahují k různým systémům řízení (jakosti, bezpečnosti, environmentálním řízením atd.),

ISPA – Instrument for Structural Policies for Pre - Accession (nástroj strukturální předvstupní politiky),

MF – Ministerstvo financí,

MZe – Ministerstvo zemědělství,

MŽP – Ministerstvo životního prostředí,

Phare CBC – Phare Cross Border Cooperation (Program Phare – Přeshraniční spolupráce),

SF – strukturální fondy,

SFA – státní finanční aktiva.

SFŽP – Státní fond životního prostředí,

SR – státní rozpočet,

TQM – Total quality management,

Dosavadní stav a předpokládaný vývoj financování implementace směrnice Rady 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod (v mld. Kč)

(skutečně čerpané prostředky v roce 2002 a předpokládané zdroje pro krytí investic do konce přechodného období v roce 2010)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007-2010	2003 - 2010
kapitola 315 MŽP celkem	0,211	0,366	0,025	0,224	0,223	1,000	1,838
z toho							
- program 215 210	-	-	0,008	0,100	0,100	0,400	0,608
- DVEA*	0,207	0,335	-	-	-	-	0,335
- kofin. ISPA/FS	0,004	0,031	0,017	0,124	0,123	0,600	0,895
kapitola 329 MŽe celkem	1,095	1,179	0,974	1,058	1,058	2,733	7,002
z toho							
- SR	0,102	0,080	0,400	0,308	0,308	1,233	2,329
- EIB**	0,483	0,599	0,574	0,750	0,750	1,500	4,173
- SFA	0,510	0,500	-	-	-	-	0,500
SR celkem	1,306	1,545	0,999	1,282	1,281	3,733	8,840
SFŽP celkem	1,914	1,920	1,980	1,960	2,000	6,500	14,360
Z toho kofin. ISPA/FS	0,011	0,170	0,350	1,000	1,000	4,000	6,520
Podpory ČR	3,220	3,465	2,979	3,242	3,281	10,233	23,200
ISPA/FS	0,330	1,100	3,990	4,194	5,294	6,800	21,378
Phare CBC/SF	0,188	0,150	0,450	0,750	1,000	1,900	4,250
Ostatní granty	0,093	0,100	0,050	0,050	0,050	0,200	0,450
Zahraniční zdroje celkem ¹⁾	0,611	1,350	4,490	4,994	6,344	8,900	26,078
Podpory celkem²⁾	3,831	4,815	7,469	8,236	9,625	19,133	49,278
Vlastní zdroje investorů	0,683	1,450	2,232	1,166	1,586	19,640	26,074
Celkem na implementaci	4,514	6,265	9,701	9,402	11,211	38,773	75,352

¹⁾ přepočítáno 31,685 Kč / 1 EUR byl stanoven na základě dlouhodobého průměru 01-08/2003 uváděného ČNB po konzultaci s MF; do doby zapojení mechanismu kurzového konvergenčního kritéria bude nutné každoročně provést nový přepočít s ohledem na výrazné výkyvy kurzu v průběhu následujících let,

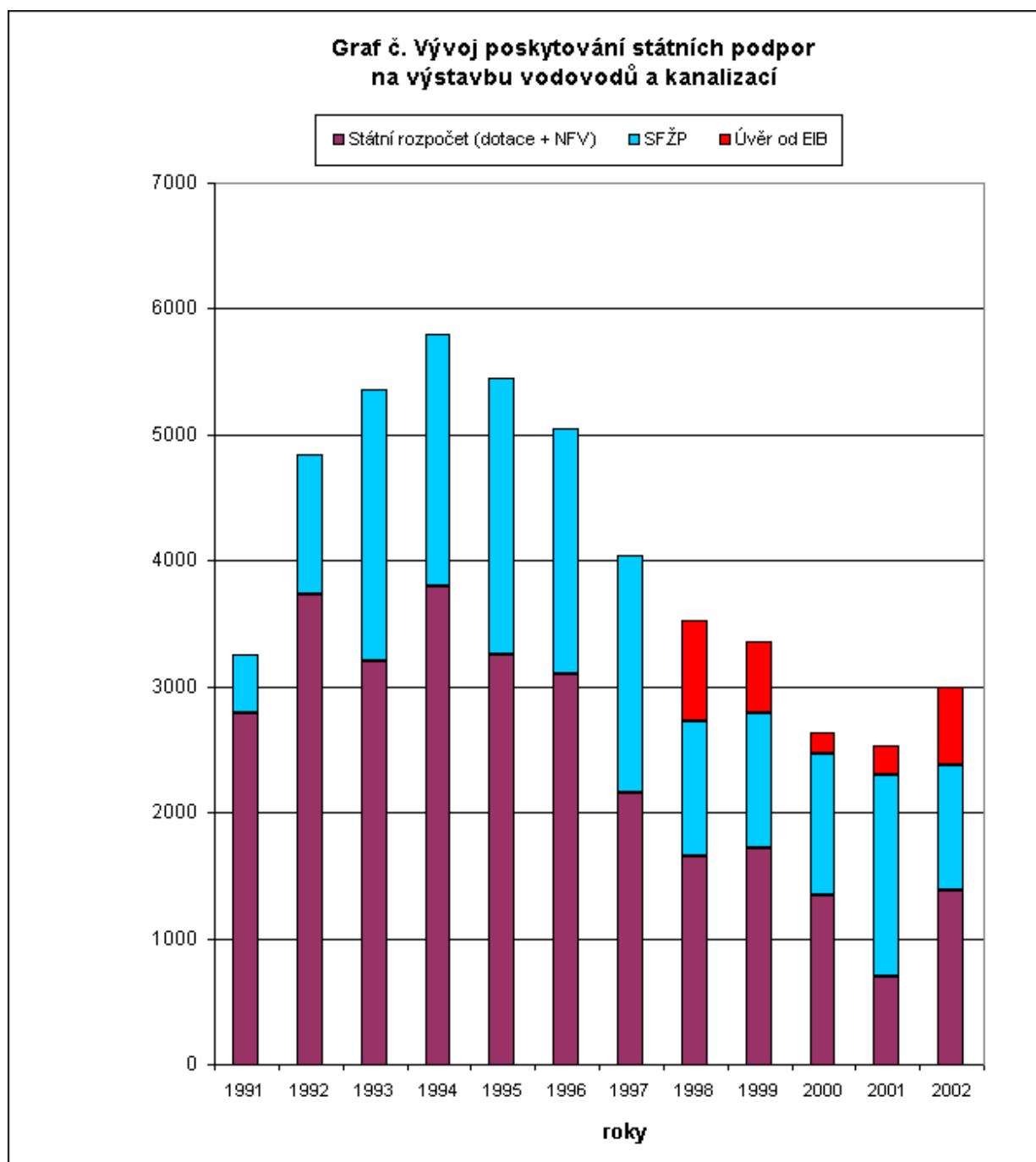
²⁾ jsou vyjádřeny podpory v době realizace stavby, tj. jsou zahrnuty dotace i návratné finanční výpomoci, resp. půjčky.

* program DVEA, který je financovaný z prostředků rozpočtu MŽP od roku 2003 je v rámci resortu zrušen.

** od roku 2005 jsou předpokládaným zdrojem půjčené prostředky od EIB.

Přehled poskytnutých státních podpor v oboru vodovodů a kanalizací (v mil. Kč.)

Zdroj financování	Rok											
	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Státní rozpočet (dotace + návratná fin. výpomoc)	2 785	3 738	3 200	3 799	3 250	3 101	2 154	1 648	1 718	1 340	700	1 381
Státní fond životního prostředí	475	1 100	2 157	2 000	2 200	1 947	1 892	1 083	1 069	1 130	1 604	1 000
Úvěr od Evropské investiční banky	0	0	0	0	0	0	0	798	568	164	222	616
CELKEM	3 260	4 838	5 357	5 799	5 450	5 048	4 046	3 529	3 355	2 634	2 526	2 997

Výhled finančních potřeb a předpokládaných zdrojů v oblasti vodního hospodářství v letech 2004 – 2010 (v mil. Kč)

Činnosti Stávající program	Reálná potřeba finančních prostředků		Předpokládané zdroje							
			Státní rozpočet	Státní finanční aktiva	Ostatní národní zdroje	Půjčky, úvěry	Kohezní fond	Struktu- rální fondy	Vlastní zdroje	
Výstavba a technická obnova vodovodů a úpraven vody 329 030	2004	972,5	372,5				300			300
	2005	2 070	360				300	330	80	1 000
	2006	2 270	360				500	330	80	1 000
	2004-06	5312,5	1092,5				1 100	660	160	2 300
	2007-10	9687,5	1907,5				1 600	1 340	340	4 500
	2004-10	15 000	3 000				2 700	2 000	500	6 800
Výstavba a technická obnova čistíren odpadních vod a kanalizací 329 040	2004	1 511	411				600			500
	2005	8 994	400				544	4 000	250	3 800
	2006	9 050	400				600	4 000	250	3 800
	2004-06	19 555	1 211				1 744	8 000	500	8 100
	2007-10	40 445	4 789				3 300	16 000	1 000	15 356
	2004-10	60 000	6 000				5 044	24 000	1 500	23 456
Státní pomoc při obnově a zabezpečení území postíženého mimořád. událostí poskytovaná MZe 229 810	2004	830					600 ¹⁾			230
	2005	710					510 ¹⁾			200
	2006									
	2004-06	1 540					1 110			430
	2007-10									
	2004-10	1 540					1 110			430
Obnova po povodních – státní vodohospodářský majetek 229 110	2004	2 205	31	96			2 000 ¹⁾			78
	2005	1 284	15				1 234 ¹⁾			35
	2006									
	2004-06	3 489	46	96			3 234			113
	2007-10									
	2004-10	3 489	46	96			3 234			113
Prevence před povodněmi 229 060	2004	1 300		540			700			60
	2005	1 570	870				630			70
	2006	997	407				420			170
	2004-06	3 867	1 277	540			1 750			300
	2007-10	4 673	1 723				2 250			700
	2004-10	8 540	3 000	540			4 000			1 000
Obnova, odbahnění a rekonstrukce rybníků a vodních nádrží 229 210	2004	423	328	30						65
	2005	910	800							110
	2006	844	749							95
	2004-06	2 177	1 877	30						270
	2007-10	2 953	1 623						500	830
	2004-10	5 130	3 500	30					500	1 100
Správa povodí	2004	2 500								2 500
	2005	2 680	180							2 500
	2006	2 680	180							2 500
	2004-06	7 860	360							7 500
	2007-10	10 740	740							10 000
	2004-10	18 600	1 100							17 500
Dotace na provoz organizací založených MZe (ZVHS) [v r.2004 pouze údržba DVT od r. 2005 včetně HMZ]	2004	110	110							
	2005	255	255							
	2006	275	275							
	2004-06	640	640							
	2007-10	860	860							
	2004-10	1 500	1 500							

Činnosti Stávající program	Reálná potřeba finančních prostředků		Předpokládané zdroje						
			Státní rozpočet	Státní finanční aktiva	Ostatní národní zdroje	Půjčky, úvěry	Kohezní fond	Struktu- rální fondy	Vlastní zdroje
Podpora výzkumu a vývoje	2004	15	15						
	2005	10	10						
	2006	10	10						
	2004-06	35	35						
	2007-10	65	65						
	2004-10	100	100						
Rozvoj a obnova mater. tech. základny systému řízení MZe 229 010	2004	18	18						
	2005	80	80						
	2006	92	92						
	2004-06	190	190						
	2007-10	185	185						
	2004-10	375	375						
Pořízení a tech. obnova investičního majetku ve správě MZe 329 010	2004	32	32						
	2005	20	20						
	2006	8	8						
	2004-06	60	60						
	2007-10								
	2004-10	60	60						
Odstranění škod způsobených povodní 1997 329 180	2004	135		135					
	2005								
	2006								
	2004-06	135		135					
	2007-10	0		0					
	2004-10	135		135					
Pořízení, obnova a opravy staveb k vodohospodářským melioracím	2004	60			60				
	2005	60			60				
	2006	60			60				
	2004-06	180			180				
	2007-10	577	250					250	77
	2004-10	757	250		180			250	77
OP Zemědělství - Podopatření 2.1.2. Obnova potenciálu a zachování zemědělské krajiny a) obnova zemědělského produkčního potenciálu b) prevence před povodněmi	2004	176	32					128	16
	2005	248	45					180	23
	2006	325	59					236	30
	2004-06	749	136					544	69
	2007-10	1 049	190					762	97
	2004-10	1 798	326					1 306	166
OP Zemědělství - Podopatření 2.1.3. Řízení a zajištění funkčnosti zemědělských vodních zdrojů a) obnova a rekonstrukce rybníků a zemědělských vodních nádrží b) pořízení a obnova staveb k VH melioracím pozemků	2004	154	35					105	14
	2005	216	49					147	20
	2006	281	64					192	25
	2004-06	651	148					444	59
	2007-10	912	207					622	83
	2004-10	1 563	355					1 066	142
Celkem	2004	10 441,5	1 384,5	801	60	4 200		233	3 763
	2005	19 107	3 084		60	3 218	4 330	657	7 758
	2006	16 905	2 617		60	1 520	4 330	758	7 620
	2004-06	46 453,5	7 085,5	801	180	8 938	8 660	1 648	19 141
	2007-10	72 133,5	12 526,5			7 150	17 340	3 474	31 643
	2004-10	118 587	19 612	801	180	16 088	26 000	5 122	50 784

¹⁾ Úvěr od Evropské investiční banky uvolňován prostřednictvím Státních finančních aktiv

Výčet implementovaných právních předpisů ES v zákonech a prováděcích předpisech k nim

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 274/2001 Sb. o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Číslo předpisu ES (kód celex)	Název předpisu ES
31966L0162	Směrnice Rady 66/162/EHS z 28. října 1966 o nabytí svobody zřídít živnost a svobody poskytnout služby v rámci činností osob samostatně výdělečně činných, podílejících se na dodávkách elektřiny, plynu, vody a poskytování sanitárních služeb
31975L0440 31979L0869	Směrnice Rady 75/440/EHS z 16. června 1975 o požadované jakosti povrchových vod určených k odběru pitné vody v členských státech a související Směrnice Rady 79/869/EHS z 9. října 1979 o metodách měření, četnosti odběrů a rozborů povrchových vod určených k odběru pitné vody v členských státech
31976L0160	Směrnice Rady 76/160/EHS z 8. prosince 1975 o jakosti vody pro koupání
31976L0464 31998L0347 31986L0280 31990L0415 31976L0446	Směrnice Rady 76/464/EHS z 4. května 1976 o znečištění způsobeném určitými nebezpečnými látkami, vypouštěnými do vodního prostředí Společenství a návazné (dceřinné) směrnice 86/280/EHS z 12. června 1986 o mezních hodnotách a jakostních cílech při vypouštění určitých nebezpečných látek uvedených v seznamu I přílohy směrnice Rady 76/464/EHS, směrnice Rady 88/347/EHS z 16. června 1988 o změně Přílohy II směrnice 86/280/EHS o mezních hodnotách a jakostních cílech při vypouštění nebezpečných látek uvedených v Seznamu I Přílohy směrnice Rady 76/464/EHS, směrnice Rady 90/415/EHS z 27. července 1990 ke změně Přílohy II Směrnice 86/280/EHS o mezních hodnotách a jakostních cílech při vypouštění nebezpečných látek uvedených c seznamu I Přílohy směrnice Rady 76/446/EHS
31979L0923	Směrnice Rady 79/923/EHS z 30. října 1979 o požadované kvalitě měkkýšových vod
31978L0659	Směrnice Rady 78/659/EHS z 18. července 1978 o jakosti povrchových vod vyžadujících ochranu nebo zlepšení pro podporu života ryb
31980L0068 31990L0656 31991L0692	Směrnice Rady 80/68/EHS z 17. prosince 1979 o ochraně podzemních vod před znečištěním určitými nebezpečnými látkami, doplněná směrnicemi Rady 90/656/EHS a 91/692/EHS
31989L0048	Směrnice Rady 89/48/EHS z 21. prosince 1988 o obecné úpravě pro uznávání vysokoškolských diplomů udělených po skončení nejméně tříletého odborného vzdělání
31991L0271 31998L0015	Směrnice Rady 91/271/EHS z 21. května 1991 ve znění směrnice Rady 98/15/ES ze dne 27. února 1998 o čištění městských odpadních vod
31991D0598	Rozhodnutí Rady 91/598/EHS z 18. listopadu 1991 o uzavření Úmluvy o Mezinárodní komisi pro ochranu Labe
31991L0676	Směrnice Rady 91/676/EHS z 12. prosince 1991 o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů
31991L0692 31992D0446	Směrnice Rady 91/692/EHS z 23. prosince 1991 ke standardizaci a racionalizaci zpráv o zavádění určitých směrnic, vztahujících se k životnímu prostředí, doplněná Rozhodnutím Komise 92/446/EHS z 27. června 1992 o otaznících ke směrnicím v oblasti vody

31993L038	Směrnice Rady 93/38/EHS z 14. června 1993 o koordinaci řízení při zadávání veřejných zakázek orgány působícími ve vodním a energetickém hospodářství, dopravě a telekomunikacích
31995D0308	Rozhodnutí Rady 95/308/ES z 24. července 1995 o uzavření, jménem Unie, Úmluvy o ochraně a užívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer
31996L0308	Směrnice Rady 96/61/ES z 24. září 1996 o integrované prevenci a řízení znečištění (IPPC)
31997D0825	Rozhodnutí Rady 97/825/ES z 24. listopadu 1997 o uzavření Úmluvy o spolupráci pro ochranu a únosné využívání Dunaje
31998L0083	Směrnice Rady 98/83/ES z 3. listopadu 1998 o kvalitě vody určené pro lidskou spotřebu
32000L0060	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. října 2000 ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky